

Ποιήματα με λόγο και λογική

Αντώνης Β. Καραμπάτσος: *Ποιήματα με λόγο και λογική*

Copyright © 2022 Για όλες τις γλώσσες σε όλον τον κόσμο

Αντώνης Β. Καραμπάτσος Τηλ.: 6974214453

Πρώτη έκδοση: Φεβρουάριος 2023

ISBN: 978-960-90668-3-9

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου ή χρήση των φωτογραφιών και των άλλων γραμμικών στοιχείων του, με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη (Νόμος 2121/1993 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα).

Αντώνης Β. Καραμπάτσος

Ποιήματα με λόγο και λογική

-Εν αρχή είναι ο λόγος-

Αθήνα 2023

Αφιέρωση

*Το βιβλίο αυτό το αφιερώνω στη γυναίκα
που με δίδαξε, ενώ δεν γνώριζε γράμματα,
να διαβάζω το «απόθετο κάλλος»
των συμβουλών της, που με μεταμόρφωσαν
έτσι όπως δείχνει τούτο το βιβλίο!*

Περιεχόμενα

Ο πρόλογός μας	11
Οι εξαιρέσεις	15
Η πίσω ματιά.....	16
Στη μοναξιά της δόξας	17
Οι σιωπηλοί σοφοί μας ήλιοι	19
Μην μου θυμώνεις	21
Έργο μονόπρακτο.....	23
Παλινωδία	25
Η υπόσχεση	27
Ο ημιμαθής	28
Η συγγνώμη.....	29
Μη, ποτέ αυτό!.....	30
Η Σιωπή	31
Η Σκυτάλη	32
Ο καθρέφτης	33
Τα κεριά της Αλεξάνδρειας	35
Τα πεντα-γράμματα	36
Το ρει που φλυ-α-ρεί με τα σα-ρα-ντα έξι ρει.....	37
Ωδές στα ωδεία	38
Μήδεα πυκνά (σκέψεις με βάθος).....	39
Είσαι ανίκητος.....	40
Η αριστεία	41
Οι πυξίδες.....	43
Ο καιρός	45
Χυμένα μελάνια	47
Τι κακογουστιά!!!	48
Σαν σε χαρέμια	49
Λίκνον ζωής.....	51
Οι έρωτες!.....	52

Η Διορία του Νέρωνος με ... αποσιωπητικά!	53
Ψίθυροι αγάπης!	55
Το πρωτότυπο του Παύλου	57
Λανθασμένοι αόριστοι!	59
Ας τα παράβλεπαν	61
Χωρίς επιτυχία	63
Ο δάσκαλος	65
Ευχαριστίες	67
Αιδώς Αργείοι	69
Οι πατερ-ίτσες	70
Τα όρια του μέτρου	71
Τα λάθη	73
Το δειλινό	74
Ευάδεις λέξεις τα μηνύματα	75
Έλα να σχεδιάσουμε	76
Ο Ορφέας	77
Ο Σπάρος	79
Οι τεμενάδες	83
Ο Σοφοκλής, για τον άνθρωπο...	87
Το αλφαβητάρι ζωγραφιστό!	89
Η Διομάτα	91
Ψαρέψατε με καμάκι	93
Η απόσυρση	95
Φωλιές απόθετου κάλλους	97

α. Η ευτυχία
β. Ο φιλόζωος
γ. Η δράση
δ. Ο κότινος
ε. Η αρμονία
στ. Ο ραγιάς
ζ. Η ψυχή
η. Ο νους
θ. Ο επιπόλαιος
ι. Ο κυνηγός

ια. Ο ρήτορας
ιβ. Το όνειρο
ιγ. Ο σοφός
ιδ. Ένα στίγμα
ιε. Η δόξα
ιστ. Ο λόγος
ιζ. Ο νόμος
ιη. Ο «κουφός»
ιθ. Οι αριθμοί και οι λέξεις
κ. Η σωφροσύνη

κα. Η σκάλα
κβ. Η μάνα
κγ. Εκεί και τότε
κδ. Η γνώση
κε. Ο δρόμος
κστ. Ο Θεός
κζ. Η ψυχή
κη. Τα παρακάλια
κθ. Το μέτρο
λ. Τα στραβά

λα. Ο θυμός	λη. Το σόφισμα	με. Ο φαντασμένος
λβ. Η δυσπιστία	λθ. Ο προπέτης	μστ. Το γέλιο
λγ. Το «νιονιό»	μ. Το ήθος	μζ. Ο πολυλογάς...
λδ. Τα λόγια	μα. Η πίστη	μη. Ο φιλόδοξος
λε. Η σιωπή	μβ. Η συμβουλή	μθ. Η τύχη
λστ. Το χούι	μγ. Το μεθύσι	ν. Ο έρωας
λζ. Το κοπάδι	μδ. Το βλέμμα	

Αλληγορίες	115
Δεν σε θυμάμαι	116
Η μετάνοια	117
Πυκνές νιφάδες του χιονιού	118
Ο Μενούσης	123
Η προσευχή του Έκτορα	127
Παράρτημα	
Τα ποιητικά ρεύματα	135
Η τέχνη του στίχου	148

Ο πρόλογός μας*

* Σημείωση: Για τους αναγνώστες που θέλουν περισσότερες πληροφορίες για τα ποιητικά ρεύματα και τα είδη της ποίησης, υπάρχει στο τέλος του βιβλίου αυτού μια πιο εκτενής αναφορά (παράρτημα Α). Εκεί, ο αναγνώστης θα βρει επαρκή στοιχεία που ενημερώνουν, κρίνουν και ίσως δώσουν απαντήσεις στους προβληματισμούς του για την ποίηση γενικά.

Αγαπητοί αναγνώστες, τα ποιήματα που περιχέονται σε αυτή την ποιητική συλλογή, την πρώτη και τελευταία του συγγραφέα, είναι ποιήματα που γράφτηκαν σε βάθος χρόνου και καταπιάνονται με ένα ευρύ φάσμα της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Τα θέματα των ποιημάτων προσπαθούν να καταγράψουν ή να δώσουν μια απάντησή ή μια ερμηνεία σε διαφορά θέματα, που πάντα κατά την προσωπική κρίση του συγγραφέα προκάλεσαν το ενδιαφέρον. Εκείνο που χαρακτηρίζει όλα τα ποιήματα αυτής της συλλογής είναι ότι έχουν μια κοινή συνισταμένη και προσπαθούν:

α) Να έχουν καλή τεχνική –δηλαδή μια κατανοητή ποιητική αισθητική που να μην μοιάζει με πεζό λόγο.

β) Να έχουν στοχασμό –δηλαδή να προβάλουν με συμβολισμό αξιολογα θέματα που κεντρίζουν και προωθούν την σκέψη και

γ) να έχουν γλωσσική διατύπωση απλή και κατανοητή ώστε να διευκολύνει τον αναγνώστη να κατανοήσει, να σκεφτεί, να προβληματιστεί και να κρίνει, χωρίς να πελαγώσει σε νεφελώδεις αοριστίες.

Περιέχει ποιήματα με αναφορές στην κοινωνία, στη φιλο-

σοφία στην παιδεία και γενικά ποιήματα που κρίνουν συμπεριφορές, επαινούν αρετές και σατιρίζουν καταστάσεις.

Αναφέρουμε τα παραπάνω γιατί, αγαπητοί αναγνώστες με τα ποιήματα που δημοσιεύουν οι ποιητές έχουν σκοπό να μας διδάξουν, γι αυτό άλλωστε τα δημοσιοποιούν.

Για το λόγο αυτό, σαν «δάσκαλοι», πρέπει να φροντίζουν να έχουν τα ποιήματα και ποιητική «τέχνη» δηλαδή έμπνευση για ανάδειξη αξιόλογων μηνυμάτων και ποιητική «τεχνική» δηλαδή γνώση των στιχουργικών κανόνων, για να μπορούν να γράφουν τα ποιήματα με την ποιητική αισθητική που επιθυμούν (ο Ελύτης στα περισσότερα ποιήματά του είναι ένα υπόδειγμα τέτοιας γραφής).

Αυτά, αγαπητέ αναγνώστη, δεν τηρούνται πάντα με επιμέλεια από τους ποιητές, γεγονός που οδηγεί σε ακρότητες.

Άλλοι ποιητές δίνουν μεγάλη έμφαση στην «τεχνική μορφή του στίχου», αμελώντας το νόημα του ποιήματος και άλλοι δίνουν μεγάλη έμφαση στο στοχασμό (στο βαθύ νόημα του ποιήματος) αμελώντας την τεχνική του στίχου (μέτρο, ομοιοκαταληξία κ.λπ.) με αποτέλεσμα να γίνει ο στίχος πεζός λόγος.

(Σημαντική υπόμνηση και συμβουλή: Αγαπητέ αναγνώστη, για την καλύτερη κατανόηση της παρακάτω παραγράφου, όποιος επιθυμεί, μπορεί να διαβάσει τον εκτενή «πρόλόγο» μας, που είναι στο παράρτημα στις σελίδες 133-146.)

Παρατηρώντας, αγαπητέ αναγνώστη, τα διάφορα ποιητικά ρεύματα, βλέπουμε ότι η υπερβολική προσήλωση στον αυστηρό κλασικισμό, γέννησε τον ρομαντισμό, στη συνέχεια η υπερβολική προσήλωση στον αυστηρό ρομαντισμό γεννά τον παρνασσιισμό, στη συνέχεια η υπερβολική προσήλωση στον παρνασσιισμό γεννά τον συμβολισμό που δίνει ελευθερία στη στιχουργική αυστηρότητα της τεχνικής του παρνασσιισμού και

από εκεί τέλος φτάσαμε στον υπερρεαλισμό που εκεί όλα επιτρέπονται και ο πεζός λόγος ή η νοηματική αταξία βαφτίζεται ποίηση.

Όσοποσά όποια εποχή και όποια τεχνική και αν ακολουθεί ο καλός ποιητής μπορεί να αποδώσει αριστουργήματα, αρκεί να διαθέτει τέχνη και τεχνική. Η ποίηση δεν τραυματίζεται από την αναζήτηση νέων εκφραστικών μέσων, των ποιητών, αλλά από τον επιπόλαιο και πρόχειρο τρόπο που μεταχειρίζονται τα εκφραστικά μέσα μερικοί ποιητές. Κανένα ποιητικό ρεύμα δεν είναι αναχρονιστικό ή παρωχημένο, αν το χειριστεί τεχνίτης και με στοχασμό ποιητής.

Ο Καζαντζάκης, ένα λαμπρό παράδειγμα, έγραψε με κλασικό ύφος και φιλοσοφικό στοχασμό το ογκώδες έργο Οδύσεια, με τους 33.333 στίχους. Εκεί και ο συμβολισμός του αριθμού 3 έχει πρωτοτυπία και η λόγος του είναι κατανοητός. Επίσης δεν περιφρόνησε τον δεκαπεντασύλλαβο στίχο (απλά τον μεταποίησε σε 17/σύλλαβο). Αυτό είναι ένα τέλειο ποίημα τέχνης και στοχασμού, που γράφτηκε τον καιρό που η ποιητική αταξία περιφρονούσε παντελώς τους στιχουργικούς κανόνες.

Πρέπει να το ξανατονίσουμε, ότι κανένα ρεύμα δεν είναι παρωχημένο. Παρωχημένα είναι τα ελλιπή ποιήματα και παρωχημένοι οι ελλιπείς ποιητές.

Δεν θα είναι παρωχημένα ποτέ:

Τα ωραία επικά ποιήματα όπως το του Ομήρου: «Άνδρα μοι έννεπε μούσα...» ή τα χορικά των καλών κλασσικών όπως του Σοφοκλή το: «Έρωσ ανίκατε...»

Δεν θα είναι παρωχημένα, ποτέ, τα ωραία δημοτικά ποιήματα

των καλών ανώνυμων, όπως το: «Μην είδατε τον αρνητή τον ψεύτη της αγάπης,» ή το «Μάννα με τους εννιά σου γιους και με τη μια σου κόρη...».

Δεν θα είναι παρωχημένα, ποτέ, τα ωραία ρομαντικά ποιήματα των καλών ρομαντικών όπως του Δροσίνη το: «Παπά μια κόρη αγάπησα...» ή το «Λένε για μένα οι ναυτικοί που ζήσαμε μαζί...» του Καββαδία.

Δεν θα είναι παρωχημένα, ποτέ, τα ωραία παρνασσικά ποιήματα, σονέτα ή μη των καλών παρνασσιστών. «κάποια με μάγεψε Ραλλού εξαδελφούλα μου...» του Ψυχάρη ή «... αν είναι να 'ρθεί... αλλιώς, θα προσπεράσει...» του Ουράνη ή το σονέτο «Η λήθη» του Μαβίλη.

Δεν θα είναι παρωχημένα, ποτέ, τα ωραία συμβολικά ποιήματα των καλών συμβολιστών ποιητών: «Είτε βραδιάζει είτε φέγγει μένει λευκό το γιασεμί» του Σεφέρη ή «Τιμή σε κείνους που ... όρισαν και φυλάγουν Θερμοπύλες» του Καβάφη.

Δεν θα είναι παρωχημένα, ποτέ, τα ωραία υπερρεαλιστικά ποιήματα των καλών υπερρεαλιστών: «Όπως σε ξέρει το φιλί κανένας δε σε ξέρει...» του Ελύτη ή «... κατέβαινε ο Άδωνης στα μονοπάτια του Χελμού» από την Αμοργός του Γκάτσου.

Τα ρεύματα ανακυκλώνονται για να φρεσκάρουν την έμπνευση και να προκαλέσουν προβληματισμό.

Τελειώνοντας, αγαπητοί αναγνώστες ελπίζω τα ποιήματα τούτης της συλλογής να τηρούν τους κανόνες της «τέχνης» και «τεχνικής» και να σας δημιουργήσουν μια θετική αίσθηση και έναν θετικό προβληματισμό απαραίτητα και τα δύο γιατί, ΦΙΛΟΙ μου, τα ποιήματα ΠΙΡΕΠΕΙ να τα διαβάζουμε και με το νου (τη λογική) και την καρδιά (το συναίσθημα).

Για τούτο εύχομαι να τα διαβάσετε με καλή διάθεση για να τα ομορφύνετε!

Οι εξαιρέσεις

Τι γοητεία έχουν αυτοί οι άνθρωποι,
που δεν παρασύρονται από το ρεύμα
της μεγάλης ανθρωποθάλασσας,
που προχωρεί από συνήθεια
πάνω σε δρόμο με καρμπόν.

Τι γοητεία έχουν αυτοί οι άνθρωποι,
που ξεχωρίζουν μέσα στο πλήθος
καθώς βαδίζουν ακούραστοι,
συλλέγοντας προσεκτικά
πλούτο με αξίες ουσίας.

Τι γοητεία έχουν αυτοί οι άνθρωποι,
που είναι πάντα έτοιμοι να πιάσουν
το χέρι που τους απλώνεται
με προθυμία, χωρίς άρνηση
χωρίς αφελείς υπεκφυγές.

Τι γοητεία έχουν αυτές οι ωραίες
φωτεινές ανθρώπινες εξαιρέσεις!

Η πίσω ματιά

(στη μνήμη του Κωνσταντίνου Καβάφη)

«Λύπην» του έφερε μας είπε, τότε,
της Αλεξάνδρειας ο ποιητής,
η πίσω η γραμμή που μεγαλώνει,
με τα σβηστά νεκρά κεριά!

Αν έβλεπε, το φως που στέλνουν τώρα,
τα μαύρα τα κεριά του τα σβησμένα,
που στέκουν πίσω φωτεινά σαν να 'ναι
κείνη η μαύρη τους η γραμμή η μεγάλη,
ολόφωτη πυξίδα που μας δείχνει
τον πολικό σε τούτο το ταξίδι,
για τα σβηστά κεριά «λύπην» δεν θα 'χε.

Στη μοναξιά της δόξας

(Οι 700 Θεσπιείς)

(Στην τιμιότερη, σεμνότερη,
και αγιότερη θυσία, αφιέρωμα τιμής!!!)

Με δίκαια παράπονα όσοι μιλούν
σαν άξιοι που είναι μα δεν παίρνουν
θέσεις και αξιώματα, τιμές ψηλές
για τις καλές τις γνώμες και τα έργα
μην τους πληγώνεις με παρηγοριές
μην τους μιλάς για τη φθορά και άλλα.

Να το παράδειγμα και είναι λαμπρό,
να μοιάσουν σαν μπορούν των Θεσπιέων,
που έκαναν έργα υψηλά, χωρίς ποτέ
όμοια να πάρουν τις τιμές και τους επαίνους!

Στις Θερμοπύλες στήθηκαν ορθοί,
φιλότιμοι μπροστά στην ιστορία,
δίχως «τις κείνων ρήμασι» αυτοί,
δίχως του «Ταν ή Τας» την ιερή φοβέρα...

Με τη συνείδηση ορθή στηθήκανε
και φώναξαν no passaraί στο Ξέρξη,
χωρίς να γράψει πια κανείς γι αυτούς
μνημόνια, αριθμούς και αναλογίες...

Του Σιμωνίδη ο οίστρος, με παραγγελιά
και οι τύμβοι των Λακεδαιμονίων
σκέπασαν με σιωπή τους Θεσπιείς
οι σίχοι οι δυνατοί και τα μνημεία.
Δεν είχαν εφόρους και Απέλλα αυτοί,
ούτε Ίλη, ούτε Αγωγή, ούτε κρυπτείες.
Δεν ασκητέψανε κοντά σε βασιλείς,
δεν έμαθαν να καρτερούν οι Θεσπιείς
τις πέτρινες γραφές με τους επαίνους.
Όρθιοι κρατάνε τη συνείδηση ψηλά
στη μοναξιά της δόξας πάντα μένουν.

Αυτά μόνο αρκούν! Θα καταλάβουν
οι άξιοι οι άνθρωποι που τώρα πονούν
και φθείρονται και καρτερούν
από δοτούς, από ίσκιους, από είδωλα,
στεφάνια με τιμές και με επαίνους.

Στεφάνια όσοι αξίζουν να φορούν
τέτοια στεφάνια ας θέλουν.

Οι σιωπηλοί σοφοί μας ήλιοι

Στους τάδε

Ο άνθρωπος να ερευνά είναι ωραίο,
την ομορφιά την άγνωστη σαν ψάχνει
σοφό αυτό μπορεί να τότε κάνει
κι αν δεν την βρει πολύ και αυτό.

Τις κάλπικες αλήθειες να προσέξει.
Τα δόγματα με πλάνες τραγικές,
τις βέβαιες τις λύσεις, που εκθέτουν,
τα λόγια τα μεγάλα προπαντός.

Η έρευνα είναι η μέθοδος η μόνη
που γνώση θα γεμίσει το σοφό
μα πρέπει σιωπηλός τότε να μείνει,
σοφός και σιωπηλός σαν τον θεό!

Κάποιοι σοφοί ζητούν λιβάνι,
ζητούν θορύβους θυμιατού,
με τους καπνούς πάνε στα ύψη,
χάνουν το μέτρο και φλυαρούν.

Κι οι οπαδοί τους υπνωτισμένοι
απ' τη θολούρα και τους καπνούς,
ζήτω φωνάζουν φανατισμένοι,
χειροκροτούνε και τους υμνούν.

Κάλπικοι είναι τούτοι οι ήλιοι,
θα σε γητέψουν μην τους ακούς.
Δόξα ζητάνε μόνο να πάρουν
με λέξεις γδούπους πετροβολούν.

Οι αληθινοί οι σοφοί μας, οι ήλιοι,
οι χρήσιμοι ήλιοι μας, οι σιωπηλοί,
«λόγος με έπαρση γνώση δεν έχει»
αυτό φωνάζουνε με τη σιωπή!

Μην μου θυμώνεις

(Στον ολιγομίλητο σοφό φίλο μου)

Έχουμε γνώσεις, είπες, και θα βρούμε
στον ουρανό ψηλά τις μαύρες τρύπες
κι όλες εκείνες τις κοινές τις εξισώσεις
και εμείς θα λύσουμε το αίνιγμα το μέγα.

Δεν ειρωνεύομαι τις γνώσεις τις πολλές,
μα σαν κοιτάζω γύρω μου τα απλά.
Πρωτόγονο εργαλείο μοιάζει, φίλε,
ο νους μας ο σοφός σαν συγκριθεί.
Με τη σοφία του αυγού ενός πουλιού,
μιας μύγας ταπεινής ή μιας χελώνας,
που βγαίνει από τον πόρο της ντροπής!!!
Με εντολές επάνω του γραμμένες
–σαν τις σκυτάλες του παλιού καιρού–
και βγάζουνε σαν τυλιχτούν με ζέστη
όντα, περίτεχνα με χρώματα φτερά
και μήμες για αλάνθαστα ταξίδια.

Και οι σύγχρονοι σοφοί τάχα δεν μοιάζουν
με εκείνον τον παλιό τον Δαίδαλο σοφό,
που έφτιαχνε ανάλαφρα φτερά για να πετάξει
ο δύστυχος απ τα δεσμά του Μίνωα μακριά.

Τι απορία, τι έκπληξη θα είχε εκείνος τώρα
σαν έβλεπε ο Δαίδαλος, αυτός ο στοχαστής
το πρότυπό μας το έξυπνο, που το χουμε καμάρι,
ότι με κείνα τα βαριά, τα σίδερα στα πόδια
που ήταν δεσμά ασήκωτα εκεί να τον κρατούνε
εμείς, οι τωρινοί σοφοί εκείνου οι μαθητάδες,
φτιάξαμε τα σωστά φτερά τώρα για να πετάμε.

Σαν να υπάρχει μυστικό, φίλε, καλά κρυμμένο
που ξεδιπλώνεται αργά, σταλιά -σταλιά εμπρός μας;
Να 'ναι του νου μας τα σκαλιά καθώς αυτός ψηλώνει
ή είναι ο κρυφός θεός όπου μαζί μας παίζει.

Έργο μονόπρακτο

Τα μεγάλα ερωτήματα με στοχασμό.
(Υπό την αιγίδα του προστατευτικού
«αφελούς» αστεϊσμού!)

Ο μέγας κόσμος γύρω σου
Είναι ο δικός σου μόνο.
Μονόπρακτο είναι η ζωή
Και μόνος εσύ ο παίχτης.

Εσύ και ο μόνος θεατής
εσύ υπάρχουν μόνο,
πιόνι είσαι σε πείραμα
διάκοσμος όλα γύρω.

Μόνος σου είσαι θεατής
και μόνος εσύ που παίζεις,
όλη η παράσταση εσύ
μ' άγνωστο υποβόλεια.

Το άπειρο σε απασχολεί
η πρώτη αρχή των πάντων,
τον άμετρο χρόνο μετράς
και ψάχνεις στο σκοτάδι.

Και ο κριμένος ο θεός
λόγο ζητάς να δώσει
που όρισε του λιονταριού
να κάνει εκατόμβες.

Τέτοια ανήθικη εντολή
δεν ωφελεί να ψάχνεις,
τίνος θεού είναι βουλή
σφαγείο η φύση όλη.

Παίχτης εσύ και θεατής
ψάχνεις μες το σκοτάδι.
Έμαθες μόνο να αγαπάς
και σε θολώνει ο πόνος.

Μια εικασία είναι αυτή.
Η αυλαία θα το δείξει.
Αν είσαι μέγα αίνιγμα
ή μια κουκκίδα στάχτη.

Υστερόγραφο

Και πριν μου πεις ότι πετά
στα σύννεφα ο νου μου,
πατώ στη γη που αγαπώ
και αυτά που λες τα λέω.

Τυρί ντομάτα και ελιές
με ρίγανη και λάδι,
ψωμί κρασί σαμιώτικο
Υπάρχει αλήθεια άλλη!

Αν είναι όλα τόσο απλά,
σαν μια οινοποσία,
άλλο δεν έχω τι να πω
δεν βάζω όμως τελεία !

Παλινωδία

Στην ταβέρνα της Μαρίας, Κολονάκι
(Μετεκπαίδευση, Μαράσλειο, 1983)

Ήταν ωραία η σύναξη
στην ήσυχη ταβέρνα.
Με το κρασί με το φαΐ,
με την ψιλή κουβέντα.

Και ένας πετάχτηκε ορθός
και ξαναμμένος είπε:

«Στην ομορφιά θα πιω του νου
το στόλισμα του ανθρώπου,
στην ομορφάδα που καμιά
μαζί της δεν μετρίεται.»

Και τα ποτήρια σήκωσαν
και ήπιαν στην υγεία της.

Σιγά-σιγά σαν πύκνωσαν
τα βίβα και τα εύγε
και το κρασί τους σκέπασε
με το γλυκό μεθύσι.

Τότε σε άλλες ομορφιές
έστελναν τους επαίνους.

Στις ευειδείς κορμωστασιές,
στα άλικα τα χείλη,
στους τοξωτούς στηθόδεσμούς
δίνανε τα πρωτεία,
στα πόδια τα αγεφύρωτα
στου έρωτα τους κράχτες.

Ρίγισμα τούτη η ομορφιά
ρήγισσα μόνη τούτη!

Και είπαν εγκώμια πολλά
με μύριες φλυαρίες
μαγεύτρα τούτη η ομορφιά
γί αυτή όλα τα βίβα.

Μέχρι που βάθυνε η βραδιά
και κόπαζαν τα πάθη.
Κι όλα τότε άλλαξαν
με μια παλινωδία!

Βρήκαν στις δυο ομορφιές
ωραίες εξισώσεις:
«Ο νους πλάθει στον έρωτα
ύμνους και τον τρελαίνει!
«και η όμορφη κορμωστασιά
τον έρωτα μαγεύει.».

Είναι σοφός ο Διόνυσος
γί αυτό χαλά την τάξη!
Θολώνει με κρασί το νου
φέρει παλινωδία
κι όλα τα βρίσκει όμορφα
όλα τα κάνει ίδια!

Η υπόσχεση

Ακόμη και αν, από κάποια δυσκολία
από ένα ανίκητο, δισταγμό σου
ακόμη και αν καμία δεν υπάρχει αιτία.
Ακόμη και αν, αλλάξεις γνώμη.
Ακόμη και αν την ξεχάσεις
και μείνει σαν υπόσχεση μόνο.
Ακόμη και τότε αυτή η υπόσχεση
θα λάμπει μέσα μου σαν κόσμημα,
το μόνο κόσμημά μου από σένα.

Ο ημιμαθής

Έμαθε με στόμφο να μιλά
με αλόγιστη αυτοπεποίθηση.
Υπερασπίζεται με μηδενικά
τη γνώμη του, μιλά διαρκώς.

Καθώς όλα τα ξέρει αυτός.
Καθώς όλα τα έχει μάθει.
Έχει φτάσει στο τέλος,
της εξέλιξής του.

Όπως μερικά κύτταρα
με σωρεία λαθών
φτάνουν στον όλεθρο!
Έτσι και ο ημιμαθής!

Η συγγνώμη

Όλες οι λέξεις κρύφτηκαν από μπροστά του.
Οι λέξεις εσκεπάστηκαν από βαριά σιωπή.
Δεν άντεχαν επάνω τους τέτοια ευθύνη.
Λέξεις αναζήτησε που κλείνουν πληγές,
όχι τις πρόχειρες ούτε τις κούφιες λέξεις
που λέγονται από συνήθεια σε τέτοιες στιγμές

Δεν ήταν πληγή αυτό που ήθελε να κλείσει
αλλά κενό σαν τα ατυχήματα της αγάπης.
Καμιά λέξη άλλη δεν τόλμησε να ακουστή
μόνο η συγγνώμη ακούστηκε ψιθυριστά.
Μα γεμίζει με ψιθύρους τέτοια κενό!
Όση δύναμη και να έχει η συγγνώμη,
υπονομεύεται ψιθυριστά!

Μη, ποτέ αυτό!

Το έκλεισε με θυμό το βιβλίο που διάβαζε.
Τον κούρασαν οι απλοϊκές σκέψεις,
οι χλιαρές καλολογίες η ρηχή μακρολογία.
Έτοιμος ήταν να το πετάξει στα σκουπίδια.
Δίστασε! Δεν αποχωρίζεσαι, έτσι ένα βιβλίο,
(φωνή σαν ορμήνια άκουσε μέσα του!).
Τα βιβλία, θέλουν ευγενείς αναγνώστες.
Κάθε βιβλίο λέει όσα μπορείς να κατανοήσεις.
Καμιά φορά λέει στον καλό αναγνώστη
και περισσότερα από αυτά που ο συγγραφέας
είχε στο νου του, όταν το έγραφε!!!
Και αν σε απογοητεύσει το περιεχόμενο κάποιου βιβλίου,
μην το περιφρονείς.
Το ίδιο το βιβλίο λυπάται όπως και συ,
για τον συγγραφέα του!!!

Η Σιωπή

Ανοίγω το «face book-Μηνύματα»!
Τα μηνύματα της χθεσινής γιορτής,
μεθεόρτια σήμερα ήσυχη μέρα.
Είπα να αντιχαιρετιστώ μαζί τους,
να τα ακούσω να τα αισθανθώ.

Βλέπω ευχές αγάπης πολλές.
Βλέπω λόγια ωραία από φίλους.
Εικόνες βλέπω με τα λουλούδια.
Δες πώς μιλούν οι άνθρωποι,
σαν νοιώσουν ότι τους χαμογελάς!

Έπνιξαν την μοναξιά με μηνύματα!
Με λέξεις, που μιλούν σιωπηλά.
Λέω να πω ένα ευχαριστώ,
σε τέτοιους ανθρώπους!!!

Μη...! (μου είπε το face book).
Μη διακόψεις τη σιωπή!
Τη διδάσκουσα σιωπή!!
Σιώπησα! Τι να πω,
όταν τον λόγο έχει η σιωπή.
Η διδάσκουσα σιωπή!!!!

Η Σκυτάλη

Εκείνα τα αθλήματα του στίβου,
εκείνα τα τρεξίματα ταχύτητας,
εκείνοι οι διαδοχικοί δρομείς
με τη σκυτάλη τους στο χέρι.

Έτσι καθώς διαδοχικά περνά,
σε χέρι από χέρι η σκυτάλη,
πάντα μια λύπη μου ξυπνούν
συγκίνηση νιώθω μεγάλη.

Σαν σκέφτομαι ο επόμενος,
να λείπει από τη θέση του,
την ώρα που απλώνεται,
το χέρι που θα δώσει τη σκυτάλη!

Ο καθρέφτης

*Ένας ...καθρέπτης, ο ωραιότερος, για νακοιτάξετε
(για να αλλάξουμε αυτούς που πιστεύουν ότι τις αρμονίες
τις βγάζουν τα βιολιά κι όχι οι άνθρωποι)*

Αν μια μέρα σταθείς
στον καθρέφτη να δεις
την εικόνα που έχεις εμπρός σου.

Να χαρείς σαν τη δεις
είναι ωραία, να πεις,
ομορφαίνει με λόγο δικό σου.

Μπρος σε αυτόν αν σταθείς
την ψυχή σου θα δεις,
ότι παίρνει από εκείνη σου δείχνει.

Αυτή ακούει ότι λες,
ας μιλάς ότι με σιωπές
στα όνειρα σου αγρυπνάει εκείνη.

Δεν μ' αρέσει μη πεις.
Ψάξε! Κάτι θα βρεις.
Τα διαμάντια είναι πάντα κρυμμένα.

Προπαντός μη βιαστείς
είναι αγώνας ζωής,
να γνωρίσεις τον άγνωστο σένα.

Κι αν φτωχή συ την βρεις,
θα σ' αλλάξω να πεις.
Είναι ευχή των θεών η συγγνώμη.

Δίχως λάθη κανείς.
Άμα θέλεις, μπορείς!
Δεν υπάρχουν αδιέξοδοι δρόμοι.

Ταπεινά να σταθείς
στον καθρέφτη μη δεις
του Ναρκίσσου σημάδια δεν πρέπει.

Στον καθρέφτη αν σταθείς,
συ θα πεις τι θα δεις,
ο καθρέφτης, θυμήσου, δεν βλέπει.

Τα κεριά της Αλεξάνδρειας

Χθες το θυμήθηκα κείνο το ποίημα
Της Αλεξάνδρειας με τα κεριά
πάντα μου θύμιζε κάτι με θλίψη
όταν το διάβασα μικρός παλιά
Πώς να ναι άραγε και τα δικά μου
Έριξα πίσω μου κρυφή ματιά

Εμπρός σου γύρισε μου είπαν όλα
άμα σταθείς σβήνουμε εμείς,
Χωρίς σκοπό ποτέ δεν καίμε
Πίσω σου όλα είναι σβηστά
Κεριά ντυμένα με αναμνήσεις,
μικρά μνημεία χαρές και θλίψεις.

Άλλα θαμπίζουν, άλλα καπνίζουν,
Άλλα μαυρίζουν κι άλλα λυγούν.
Φωτίζουν λίγο, και ύστερα γέρνουν
Σβήνουνε ήσυχα και όλα σιωπούν.
ωραία κεράκια, μισοσβησμένα,
βήματα σύμβολα, μες στους καπνούς

Μην τα κοιτάζεις θαμπίζουν όλα,
δάκρυα φέρνουν τα πίσω κεριά.
εμπρός σου κοίταξε τα αναμμένα
κεράκια τ' άσβηστα, λίγα ή πολλά
κρατούν ελπίδες και υποσχέσεις.
Τούτα τα άσβηστα στερνά κεριά.

(Από την Πύλο με αγάπη).

Τα πεντα-γράμματα

Με πέντε γράφεις έρωτα,
με πέντε και αγάπη.
Ισόπαλοι στα γράμματα,
μα στην ανοησία,
ο έρωτας πάντα μπροστά
δεν χάνει τα πρωτεία.

Το ρει που φλυ-α-ρεί
με τα σα-ρα-ντα έξι ρει

Τα πάντα ρει,
ουδέν μη ρει,
και ό,τι ρει
είναι το ρει
που αεί ρει.

Κι όμως δεν ρει
αφού τηρεί
πάντα το ρει.
Άρα: «ου» ρει
πάντα το ρει.

Μα το «ουρεί»
σημαίνει ρει
αν κάτου ρει
δεν αναιρεί
ποτέ το ρει.

Μοιάζει το ρει
με το ουρεί
μα το ουρεί
Υπερτερεί
σαφώς του ρει.

Βοηθάει μπορεί
αυτό που ουρεί

να κυφορεί
η ζωή να ρει
σαν δεν ουρεί.

Ποιος απορεί,
ότι με ρει
ή με ου ρει.
Θα αειφορεί
πάντα το ρει!!!

Νόμος, νόμος, νόμος το ρει
πάντα θωρεί
και επιτηρεί
να προχωρεί
η ζωή να ρει!

Κυλάει το ρει,
σαν δάκρυ ρει
κι αν φλυαρεί
εμάς το ρει
παρηγορεί!

Και ρει, και ρει
και ρει και ρει!!!
Μέχρι να γύρει
το κερί !

Ωδές στα ωδεία

Τα Δέκα οκτώ του έρωτα,
του ψευταρά,
τραγούδια μου γραμμένα,
με λύρα τα έπαιξα για σε,
σε ήχο ρε,
δεν σ' άρεσε κανένα.

Τώρα τα παίζω στο βιολί,
σε ήχο σι.
Μοιάζουν με ελεγείες,
των γηρατειών παρήγορες,
νοσταλγικές,
του έρωτα ιστορίες!!

Μήδεα πυκνά (σκέψεις με βάθος)

Σε σας τους καλούς φίλους που...

Όμηρε, τις «σκέψεις» σου όσο «πυκνές» κι αν ήταν
δεν τις ακούσαμε καλά στα σχολικά μου χρόνια
Τις έπνιξε η γραμματική της σύνταξης η τάξη
οι πόδες των τροχαϊκών εξάμετρων δακτύλων
τα σύστοιχα αντικείμενα και η τομή του στοίχου
Καλά και κείνα βέβαια και ωφέλιμα δεν λέω,
αλλά αυτά τα τυπικά σκότωσαν την ουσία

Οι δάσκαλοι μας Όμηρε σε κράτησαν μακριά μας
Πιστοί στην τάξη της γραφής, σου σκότωσαν το πνεύμα
έκρουσαν τη συγκίνηση του λόγου σου εκείνοι,
και τον ασχήμισαν πολύ με αυτές τις εμμονές τους;
(και όσοι σε «μετέφρασαν» -κοίταξε τις γραφές τους-
Έριξαν βιαστική ματιά, και απρόσεκτη στις λέξεις.
Πέρασαν χρόνια Όμηρε και τώρα απολογούμαι
Δεν είχα τότε αφουγκραστεί τον ηδυσμένο ήχο
Και την πνοή τη δυνατή που έχει ο δικός σου λόγος
Μα τώρα που 'ρθε «δειλινό», τις γνώρισα τις είδα
τις άψογές σου συμβολές με μετρημένα λόγια
Κι έχω τώρα παινέματα πολλά να πω για σένα!

Υστερόγραφο

Το Χειροκρότημά μου τώρα προσέξτε το!
Είναι ολόγιομο από θαυμαστικά (!)
δεν είναι κούφια θορυβώδη παλαμάκια
που έχουν γίνει από συνήθεια βαρετά.

Είσαι ανίκητος

Δεν έχω άλλο να πω. Είσαι ανίκητος.
Πώς να δαμάσω τον τρόπο σου
που με τόση τόλμη μιλάς
με τόση σιγουριά.
Χωρίς την αίσθηση του μέτρου
χωρίς την αίσθηση των ορίων σου.
Αμετακίνητος πάνω
στις ατράνταχτες πεποιθήσεις σου.
Δεν γίνεται πρέπει κάτι να πω,
είναι επικίνδυνος ο μονόλογος
και η βεβαιότητα σου επίσης.
Κάτι πρέπει να βρω να σε δαμάσω.
Άκου λοιπόν:
«Αφού θέλεις να νικάς όλους
Αφού πιστεύεις ότι νικάς όλους
αναρωτήσου!
Έχεις την εύνοια του θεού;
Έχεις το προίκισμα της φύσης;
Λες τόσο πολύ να μερολήπτησαν
για σένα και οι δύο,
Θεός και φύση.
Ανίκητε επικίνδυνε
αναρωτήσου και Άκου!»

Η αριστεία

– Κτίστε σχολεία άριστα κι όχι σχολεία άρίστων!
Η αριστεία αγαπά τη μοναξιά του πρώτου!
Δεν υπερέχει ο άριστος αν είναι με άλλους όμοιος!

[...]

[...]

Για την αριστεία ομιλούσε, έτσι άρχισε, αλλά
θόρυβος ακούστηκε από το ακροατήριο
με φωνές, τον σταμάτησαν και διαμαρτυρίες,
αταίριαστα τους φαίνονταν αυτά που έλεγε!

Εκείνος πράος τους έγνεψε να ακούσουν.
Σήκωσε ψηλά το ευαγγέλιο του Ομήρου
και τονίζοντας με υπερβολή τις λέξεις είπε:
Απόρησε ο Διομήδης με το θάρρος του Γλαύκου
καθώς στάθηκε αντίκρυ του σαν ίσιος προς ίσον.
Γενναίος αυτός πολέμαρχος και πολύπειρος,
περίμενε έναν αντάξιο του για να μετρηθεί.
Σαν να θίχτηκε το φιλότιμο του που τόλμησε
ένας πολύ νέος, ένα παιδί, να μετρηθεί μαζί του.
Πόλεμο κάνει ο Διομήδης αλλά είναι Έλληνας.
Έχει ήθος, ευγένεια, λογική. Τα υγιή τα πρότυπα.
Έγειρε το κοντάρι του και πατρικά ρωτάει.

– Ποιος είσαι εσύ λεβέντη μου Τρώα με λίγη πείρα
κι ήρθες με τόλμη θαρρετά με εμέ να πολεμήσεις.
Μην είσαι φάντασμα θεού ή κάνας φαντασμένος;

– Όχι Διομήδη, είμαι εδώ πρώτος να βγω στους πρώτους
«γιατί έχω ευχή σαν προσταγή, το «αίεν αριστεύειν»
και το «ύπείροχον ἔμμεναι ἄλλων» προ παντός.

Πλημμύρισε το στρατόπεδο από το ήθος των λόγων
και κλονίστηκε από θαυμασμό ο φοβερός Διομήδης.
Δεν θαύμασε το «αίεν αριστεύειν», το λένε πολλοί,
το «ύπείροχον ἄλλων» τον συγκίνησε, το προ παντός.
Σαν Έλληνας που προσκυνά τι δύναμη του λόγου,
από το άρμα κάτω πήδηξε καλώντας ο Διομήδης,
τον νέο Τρώα, τον εχθρό να έρθει πιο κοντά του
και «ἐν τῷ πεδίῳ» αυτός θερμά εκείνον αγκαλιάζει.

Κι ο Γλαύκος ο υπέροχος τα όπλα, τα χρυσά του,
αντάλλαξε και φόρεσε τα χάλκινα του άλλου.
Πόσο σωστά την ομορφιά θαυμάζουμε του Ομήρου
και πόσο δίκαια «άριστους» θα πούμε και τους δυο.
Πλην όμως αναγκαστικά. Στον έναν το «υπερέχον»,
τι κρίμα! που μόνο στην πρωτιά λάμπει η αριστεία.
Σαν συνωστίζονται οι άριστοι χάνουν το υπερέχον,
τροφή της αριστείας «το υπερέχον», χωρίς αυτό,
θα είναι: Καλοί, πολύ καλοί, ποτέ καλύτεροι άλλων!

Τότε επεκράτησε σιγή, στην αίθουσα, μεγάλη.
Δεν αντιλόγησε κανείς στους λόγους του Ομήρου.
Από αγάπη; Από σεβασμό; Από ντροπή; Ποιος ξέρει.
Δυνατό, ακούστηκε και διαρκές το χειροκρότημά τους!
Οιωνός καλός! Δεν έχουμε δα αφελληνιστεί τόσο!!!

Οι πυξίδες

Υπάρχουνε στη ζωή δυο καλές
πυξίδες άμα θες να ταξιδέψεις
με έρωτα μας λένε οι σοφοί.
Κι οι άγιοι ψιθυρίζουνε με αγάπη.

Δάσκαλοι και οι δυο είναι καλοί.
Διάλεξε όποια θες και πάρε,
εγγύηση δεν δίνουν για καμιά,
το ρίσκο μοναχός σου θα το πάρεις.

Έχουνε δώσει στις πυξίδες εντολές,
άγρυπνες πάνω πάντα να κοιτάνε,
το αστέρι εκεί ψηλά στον ουρανό
που δείχνει το λιμάνι να σε πάνε.

Θέλει γαλήνη η πυξίδα για να δει,
στον ξάστερο ουρανό ψηλά το αστέρι.
Θέλει τον ούριο αέρα στα πανιά
θέλει το κύμα το καράβι να χαϊδεύει.

Πρόσεχε ,φίλε, πάντα τον καιρό.
Μπουρίνια τρικυμιές και μπουνάτσες,
τους φάρους να κοιτάς μη το ξεχνάς,
τους ύπουλος ύφαλους να φοβάσαι

Μπουρίνι αν σε βρει μεσ' στα βαθιά
Και χάσει η πυξίδα σου το αστέρι,
το πλοίο από τη ρότα του θα βγει,
σε άγνωστα λιμάνια θα σε φέρει.

Τότε μη γίνεις άδικος κακός κριτής,
το φταίξιμο μη ρίξεις στην πυξίδα,
μόνος την διάλεξες, μην το ξεχνάς,
τέτοιο φιλί σε δάσκαλο μη δώσεις.

Ναυαγισμένος τήν πυξίδα αν κοιτάς
και πεις, τις βλάσφημες, τις άδικες τις λέξεις,
τότε οι άγιοι κι οι σοφοί θα πουν,
ίδιο το νόμισμα, μα έχει δύο όψεις.

9 Φεβρουαρίου 2009

Ο καιρός

Καμιά φορά αλλάζει ξαφνικά ο καιρός
και σαν φτερό σε φέρνει και σε πάει...
Πελαγωμένη από έρωτα η ψυχή αλλού,
κι αλλού ο νους δεμένος στην αγάπη.

Μέλπει η αγάπη, ο έρωτας δονεί
αντικριστά αν λάχει και βρεθούνε.
Το μπούσουλα θα χάσεις στη στιγμή
και το καράβι έρμαιο θα μείνει

Σαν θα βρεθείς σε τέτοιας θάλασσας νερά,
στην σκοτεινή και σκιαχτερή μεριάς της,
κανείς δεν ξέρει να σου πει αν θα σωθείς,
με το κουπί του έρωτα ή με το διάκι αγάπης.

Άλλοι θα πούνε την καρδιά να ακούς
και νικητή τον έρωτα να φέρεις
κι άλλοι τη ρώτα να κρατάς του νου
με αγάπη το καράβι ταξιδεύει.

Γνώμη οι σοφοί δεν θέλουνε να πουν,
σιωπούν αυτοί γεμάτοι αμφιβολίες
και οι θεοί την προσευχή σου δεν ακούν,
κουφοί αυτοί σαν προκαλούν θεομηνίες

Μονάρχος σου ελλανοδίκης και κριτής
να βρεις ποιον νικητή θα στεφανώσεις,
τον θεατών να μην ακούς τις ιαχές,
όλοι μιλούν από συνήθεια στην αρένα.

Σε τέτοιο δύσκολο καιρό ταξιδευτής
αν βρεις ποριά που μπάζει σε λιμάνι,
θα 'χεις διαλέξει νικητή, μα θα πονάς
γι' αυτόν που χάθηκε σε κείνο το ταξίδι.

Δέσου στο μώλο με κάβους δυνατούς
Μες στο μυχό βαθειά του κόλπου!
Μούτσος θα είσαι στα ρηγά τώρα νερά
τη ρότα έχασες σαν ήσουν καπετάνιος.

Τι ειρωνεία θα σκεφτείς με όμοιες λέξεις
έχει γαλήνη ο μυχός τούτου του κόλπου!
Μα σαν αλλάξει η γραφή ηχούν αλλιώς
οι λέξεις και πονούν: μοιχός και κόλπος.

ΡΟΤΑ: Η κατεύθυνση του πλοίου όταν ταξιδεύει.

ΜΩΛΟΣ: Τεχνητός προβλήτας για την πρόσδεση σκαφών.

ΜΥΧΟΣ: Το πιο εσωτερικό σημείο ενός λιμανιού ή κόλπου.

ΚΑΒΟΣ: Χοντρό σχοινί πλοίου. Ακρωτήριο.

ΔΙΑΚΙ: Η λαβή του πηδαλίου.

Χυμένα μελάνια

Δήλωσε συγγραφέας, έτσι απλά
και προσωπείο έβαλε
καλά λουστραρισμένο
να μοιάζει σοφός γραφιάς!
Και ταξιδεύει πάνω στο νερό
χωρίς να βουλιάζει
και το αποδίδει σε θαύμα προφανώς!!!
Και έτσι εύκολα πια
ξεγελάει τον κόσμο,
που βαριέται να μαγειρέψει
και τρέφεται με ντελίβερι.
Έτσι γεμίσαμε συγγραφείς
και βιβλία με χυμένα μελάνια στις σελίδες τους;
Που δεν νοιάζονται για το περιεχόμενο τους
σαν τα κοντέινερ!
Αρκεί να ταξιδεύουν.
Μα εκείνα τα υπερήφανα πλοία
έχουν ένα προορισμό.
και σύμβουλους τον μπούσουλα
και την ανεμοδούρα στα ταξίδια τους.
Σε τούτους τους συγγραφείς,
ποιος θα τους πει την αλήθεια,
γιατί δεν βουλιάζουν;

Τι κακογουστιά!!!

Ο ηγούμενος μας ποιητής,
ο εθνικός, ο ψάλτης,
υμνώντας μας ευχήθηκε:
«Η Διάνοια των ποιητών
τη γλώσσα θα ομορφύνει.»

Και τι θυμηδία προκαλούν
και τι παραφωνία
(όσοι, τη γλώσσα σπούδασαν)
να λαϊκίζουν λέγοντας
«σκολειά» αντί σχολεία.

Τάχα από ευγένεια
από ψευτο-συμπάθεια,
μιλούν με λέξεις όμοιες
εκείνων των ραγιαδών,
που τους κατάντησε η σκλαβιά
τι γλωσσά να ξεχάσουν.

Η μόρφωση αμορφωσιά
μιμείται γιατί θέλει,
να συγκινήσει αφελείς
με την κακογουστιά της!

Σαν σε χαρέμια

Να γράψω ένα ποίημα και εγώ θέλω
με λέξεις ασυνάρτητα δεμένες
με την μοντέρνα ποίηση θα μπλέξω
στον Υπερρεαλισμό θα μπω με θάρρος.

Και ας με μαλώσουν οι σοφοί που βλέπουν
Γραφείς με μέθη γραφικούς στα νέφη
και μαϊμούδες να θαυμάζουνε ανέμους!
Πάμε λοιπόν. Ας γράψω ένα ποίημα.

Δύσκολο δεν θα είναι, έτσι κρίνω!
Τον Εμπειρικό θα έχω πρότυπο μου
θα ρίξω μια ματιά και στον Σεφέρη,
μα προ παντός, σε άλλους και παρ' άλλους
που ρίχνουνε τις λέξεις σαν τα ζάρια
όμορφες λέξεις ανάκατα απλωμένες
Και πάνω βάζουν έναν τίτλο βροντερό.

Όμοια θα κάνω σαν αυτούς:
Λοιπόν! Μεθώ και λέω!

Δευτέρα 7-10-2020 ώρα 7.45 μ.μ.
«Η πόλις Εάλω» (βρήκα ένα τίτλο βροντερό)
(ας συμμαζέψω γύρω του και λέξεις).
Κατηφόριες στον άνεμο να γευματίσεις
πιστεύοντας στα φορτία του ουρανού
που κυλούν στις επίπεδες πεδιάδες της Ανατολής.

Στα στενοσόκακα τα άβoλα ακούς
πώς μέλπει ο παφλασμός της γαλήνης
και τα ασύρματα νεύματα στις ερωτήσεις.
Η αντηλιά του φεγγαριού τα μεσάνυχτα
μετράει τα άγουρα καλοκαίρια
και τις μυρωδιές των ματιών.

Τι ποιο παράλογο από το λογικό.
Φύκια κορδέλες και πλίθινα γεφύρια!
Ονειροβάτες οδηγοί των κοιμισμένων!
Μας πήραν τα μυαλά μας τα Μυρμήγκια
Και τώρα κάνουμε φτερά για να χαθούμε.
Τέλος. Δευτέρα 7-10-2020 ώρα 7.54 μ.μ.

Ουφ, τέλειωσα, τις έγραψα με λέξεις
τις συμπαθείς ανοησίες, τις τυχαίες
τις επικίνδυνες για αφελείς ανοησίες
χωρίς τη ρίμα ψέματα χυδαία.

Έτσι λεηλατούν τις όμορφες τις λέξεις,
που τις διαλέγουν αρπαχτά σαν κλέφτες
και τις κλειδώνουν σε κείμενα νεφώδη,
με άτεχνα, φιλόδοξα τερτίπια,
όμοια όπως κλείνουν οι ευνούχοι,
τις όμορφες γυναίκες στα χαρέμια.

Λίκνον ζωής

«... ὕμνεον ἄσμα αἰδοίοισιν...»

(Γιατί αν δεν οργάνωναν πομπή για τον Διόνυσο και δεν τραγουδούσαν το φαλλικό ὕμνο, ὅσα ἔκαναν θα ἦταν αναιδέστατα.) Ηοράκλειτος

Αλλιώς σε ἔλεγαν παλιά
εκείνοι οι σεμνοί οι ευγενείς
και σε τιμούσαν
και τώρα με παρώνυμα
ακούς να σε φωνάζουν
σαν παρατσούκλια ασεβή
χωρίς να σου αρέσουν!
Το πρώτο σου το ὄνομα
θυμήσου! Φώναξέ το!
Αιδοίο σε βιάφτισαν αυτοί!
Που διάλεγαν τις λέξεις
με κόπο με περίσκεψη.
Και μην ξεχνάς και τούτο
Αιδοία προσφώνούσανε
(με το δικό σου το ὄνομα),
τους διαλεχτούς τους ὕμνους
που στις γιορτές του Διόνυσου,
τον ἔρωτα τιμούσαν!

Αιδοίο ,λοιπόν, σαν την αιδώ,
σαν την αιδημοσύνη
να απαιτήσεις να σε λεν
όλοι οι προσκυνητές σου!
Αιδοίο αξιαγάπητο,
λίκνον ζωής!!!
Εγώ αιδοίο πάντα θα σε λέω!

Οι έρωτες!

Πάντα στον «δυϊκό» οι έρωτες:
«Τω έρωτε»! πάντα ζευγάρι.
Δυο-δυο οι έρωτες περιπολούν,
δυο-δυο, σαν αίλουροι θηρεύουν
ποτέ μόνοι, αχώριστοι δυο- δυο.
Δυο- δυο οι δεινοί οι κυνηγοί
τα θύματά τους τα κυκλώνουν
καθώς τα βλέπουν να κοιτάζονται
με ευμενή διάθεση, διστακτικά!
Επιπίπτουν και οι δυο μαζί,
καταλύοντας τους δισταγμούς,
τα ενθαρρύνουν, γεμίζοντάς τα,
με οσμές, με έλξεις, με πόθους!
Αυτά που τρέφουν τους έρωτες
και τους ερωτευμένους!
Και ενώ και οι δυο μαζί επιπίπτουν
σπάνια μαζί αναχωρούν.
Καταλύοντας τον δυϊκό,
τον ασταθή δυϊκό αριθμό!

Η Διορία του Νέρωνος με ... αποσιωπητικά!

Πόσο πονούν των ισχυρών τα λόγια
όταν κακόβουλες διαδόσεις σπέρνουν
και γίνονται τα ψεύδη πιστευτά.
Μιλώ για το χρησμό που είπαν
στο Νέρωνα οι μάντεις οι σοφοί:
«Τα εβδομήντα τρία χρόνια να φοβάται.»

Απλοϊκά τα ερμήνευσε ο Νέρων
δεν αμφιβάλλει σε αυτό κανείς
(αν είναι έτσι όπως τα λέγουν).
Αλλά για μας τους Έλληνες αυτός
στις συνελεύσεις (κάποτε) εν Αχαΐα
είπε ωραίους επαίνους και λόγια
(με έπαρση, αλήθεια, αλλά ωραίους).
Και εμάς «τότες» μιμήθηκε ο Νέρων
στην Ολυμπία, όταν γύμνωσε το σώμα
τιμώντας τα ελληνικά τα ήθη.
Νέος πολύ ήταν ο Νέρων τότε
Τον βάφτισαν αισχρό πυρομανή
κι ας ήταν των πληβείων ο προστάτης.
Και ο γέρον ο Γάλβας, ο συνωμότης,
το όργανο των πατρικίων, ακήλιδος,
οδήγησε στο θάνατο το Νέρωνα
για να στεφτεί ο ίδιος αυτοκράτωρ.
της Ρώμης τάχα να σωθεί η παρακμή!

Με ψέματα πολλά τον Νέρωνα σκεπάσαν,
με κατηγορίες άθλιες και με υπερβολές!
Μα επιτρέπεται και ο ποιητής,
έτσι απήφιστα κι αυτός να τον κολάσει;
Σαν αφελή, σαν αλαζόνα, σαν μωρό.

Στην Ρώμη ήδη τη νεκρή άλλον αθλιότερο
δεν βρήκε να κάνει ρίμα και τέχνη.
Πίστεψε ο ποιητής εκείνους.
Τους συκοφάντες που είπαν ψέματα
που μόνο στους ίδιους άρεσαν πολύ.
Μα εμείς, που είδαμε και ακούσαμε
τον Νέρωνα στην Ολυμπία να μιλά
να προσπαθεί να φέρεται σαν Έλληνας!
Εμείς δεν έπρεπε να τους πιστέψουμε,
καλέ μου ποιητή!!!
Εμείς οι Έλληνες, προπάντων.

Ψίθυροι αγάπης!

Είκοσι τέσσερα δακτυλίδια
της αγάπη (Ποιητική Διασκευή)

1. Τις γλώσσες όλες αν μιλώ, και έχω αγγέλων τρόπους.
2. Χωρίς αγάπη ένα κενό θα είμαι και θα μοιάζω.
3. Τύμπανο που βροντοχτυπά, χωρίς ρυθμό καμπάνα.
4. Κι αν τα μυστήρια όλα ιδώ κι αν έχω προφητεία.
5. Και όλη τη γνώση των σοφών αν έχω και την πίστη.
6. Πώς τα βουνά τα ασάλευτα μπορώ να τα κινήσω.
7. Χωρίς αγάπη δεν μετρά καμιά μεγαλοσύνη.
8. Κι αν δώσω στους φτωχούς το παν ψωμί να μην τους λείψει.
9. Κι αν στην φωτιά ρίχτω εγώ εκείνους για να σώσω.
10. Σαν λείπει η αγάπη από εμέ διόλου δεν ωφελούμαι.
11. Η αγάπη κάνει υπομονή και συγχωρά τα λάθη.
12. Η αγάπη μέσα στα χρηστά τα ήθη πάντα μένει.
13. Η αγάπη δεν ζηλοφθονεί, μα τα καλά ζηλεύει.
14. Η αγάπη δεν ξιπάζεται, μιλούν για κείνη άλλοι.
15. Η αγάπη σαν περιφανής δεν δείχνει περηφάνια.
16. Η αγάπη είναι ευπρεπής, απρέπειες δεν κάνει.
17. Η αγάπη δεν ζητά ποτέ προσωπικό συμφέρον.
18. Η αγάπη εμπρός στο άδικο, χαιρέκακη δεν είναι.
19. Η αγάπη την αλήθεια πάντα αυτή συγχαίρει.
20. Η αγάπη είναι σαν σκεπή που προστατεύει πάντα.

21. Πιστεύει. Ελπίζει πάντοτε και Υπομένει πάντα.
22. Μέτρον αξίας αξιών, ποτέ της δεν ξεπέφτει.
23. Τώρα σε μας αρκούν αυτά: Ελπίδα, Πίστη, Αγάπη.
24. Τούτα τα τρία μα μπροστά στέκει η μεγάλη αγάπη.

Υ.Γ. Μέτρον αξίας αξιών, ποτέ της δεν ξεπέφτει.

Το πρωτότυπο του Παύλου

1. «Εάν ταις γλώσσαις των ανθρώπων λαλώ και των αγγέλων,
2. Αγάπη δε μη έχω,
3. γέγονα χαλκός ηχούν ή κύμβαλον αλαλάζον.
4. Και εάν έχω προφητείαν και ιδώ τα μυστήρια πάντα
5. και πάσαν την γνώση, και εάν, έχω πάσαν τήν πίστην,
6. ώστε όρη μεθυστάνειν,
7. αγάπη δε μη έχω ουδέν ειμί.
8. Και εάν ψωμίσω πάντα τα υπάρχοντά μου,
9. και εάν παραδώ το σώμα μου ίνα καυθήσομαι,
10. αγάπη δε μη έχω, ουδέν ωφελούμαι.
11. Η αγάπη μακροθυμεί,
12. χρηστεύεται,
13. η αγάπη ου ζηλοί,
14. η αγάπη ου περπερεύεται,
15. ου φυσιούται,
16. ουκ ασχημονεί,
17. ου ζητεί τα εαυτής,
18. ου χαίρει επί τη αδικία,
19. συγχαίρει δε τη αληθεία,
20. πάντα στέγει,

21. πάντα πιστεύει, πάντα ελπίζει, πάντα υπομένει.
22. Η αγάπη ουδέποτε εκπίπτει.
23. Νυνί δε μένει πίστις, ελπίς, αγάπη,
24. τα τρία ταύτα μείζων δε τούτων η αγάπη.».

Λανθασμένοι αόριστοι!

Να σε τι «διέφεραν» οι Έλληνες,
οι μαθητές του Ηράκλειτου,
από τους άλλους όλους.

Οι Έλληνες υποψιάστηκαν,
τον άγνωστο θεό!
Οι άλλοι τον βρήκαν!
και έπεισαν και τους Έλληνες!

Το ξαναδιάβασε προσεκτικότερα.

Το «έπεισαν» δεν του άρεσε,
δεν ταίριαζε με την αλήθεια.

Ευγενής άνθρωπος είναι
δίστασε για λίγο,
αλλά τόλμησε,
διέγραψε τον αόριστο «έπεισαν»
και με άλλον αόριστο
διορθώστε τον διαγραμμένο!

Αδιαφόρησε για τις αντιλογίες,
για τις λαιδορίες που θα δεχτεί.
Αλλά τι! Ντροπή είναι
να τιμάς και τους προγόνους.

Μαθητές τέτοιου δασκάλου,
πλάστη των αορίστων,
να εκτίθεται από έναν αόριστο.

Τους «Ανάγκασαν» διόρθωσε!
Δεν πείθουν οι αόριστοι!

Ας τα παράβλεπαν

Τίμα την αρχαία Ελλάδα! Τιθάσεψε τη λογική
βάζοντάς την στις ράγες του «μηδέν άγαν»,
του «Γνώθι σαυτόν» και του «αγχιβασίην»!
Έτσι, με αυτά, πώς αλλιώς, δημιούργησε
μια γλώσσα με μαθηματική ακριβολογία.
Ένα πολίτευμα που θεοποίησε το Εμείς.
Μια φιλοσοφία που ενθάρρυνε το Εγώ.
Όλα άριστα τα έπραξαν οι πρόγονοι!
Όλα πλην των θεών τους! Θα το πω!
Τους εξέθεσαν όλους ανεπανόρθωτα...
Δεν έκαναν τα στραβά μάτια να μη δουν
τα αιδοία και τους φαλλούς των θεών τους!
Θεοί ήταν και αυτοί αληθινοί σαν όλους!
Δεν στάθηκαν διακριτικοί στους έρωτές τους,
Φανέρωσαν τις άπειρες απιστίες του Δία,
κάθε φορά που γινόταν αλλιώτικος
και έσπερνε νόθα παιδιά εδώ κι εκεί.
Πώς δεν σκέφτηκαν οι ωραίοι πρόγονοι μας
να σκεπάσουν τούτα τα κακά των θεών τους,
όπως σκεπάζει η γάτα τα δικά της.
Γιατί δεν έκρυβαν τους έρωτες του Δία
με ένα λουλούδι, με μια του αγρού βιολέτα;
Γιατί δεν προσποιήθηκαν τους ανόητους;

Αλλά μη κάνουμε παράπονα για τέτοια λάθη
και προσβάλουμε τη μνήμη τέτοιων ανθρώπων,
εμείς που δεν είπαμε σε αυτούς συγγνώμη
για τα δικά μας λάθη που κάναμε σε εκείνους!
Εκείνοι τουλάχιστον έφτιαξαν τους δικούς τους θεούς
όπως και τόσοι άλλοι έφτιαξαν και τους έχουν.
Εμείς τους αλλάξαμε με δανεικούς.
Εμείς οι αμετανόητοι επίγονοι!!!

Χωρίς επιτυχία

Διαβάζω τους πύρινους λογούς
του Ευσεβίου Καισαρείας,
για την αυτοθυσία των Χριστιανών
κατά την επιδημία πανούκλας, το 251 μ.Χ.
Υπερβολές.

Η άγνοιά τους, λοιδορούσε τότε
τους Εθνικούς,
τους ανθρώπους της παλιάς θρησκείας,
τους Έλληνες προφανώς.

Που απέφευγαν
από φόβο τους ασθενείς,
ενώ οι χριστιανοί
θαρρετά τους πλησίαζαν.

Και θέριευε η φοβερή η πανδημία
και η δόξα των χριστιανών, επίσης.

Και ακούω τώρα τα επίκαιρα.
Τούτες τις μέρες του Κορονο-ιού
της σύγχρονης της φοβερής της πανδημίας.
Ολόιδιοι οι αρνητές σαν τότε.
Ίδιοι, απαράλλακτοι και είρωνες!!!!

Φοβερίζουνε με ψεκασθήρες
οι αφελείς αυτόχειρες
και πληρώνουν με θυσία την πλάνη τους.

Να σε τι διαφέρει
το διάβασμα από τη μελέτη.
Με το διάβασμα μαθαίνεις,
με τη μελέτη κατανοείς!!!

Ο δάσκαλος

(Γράμμα στο φίλο το Γιάννη στο Νευροκόπι)

Το πνεύμα ποιος το γέννησε; εκεί στην παλιά Ελλάδα,
συνήθιζε με πλάγιο τρόπο να μας ρωτά
και οι μαθητές αυθόρμητα, ονόματα αραδιάζαν.

Τα τρανταχτά των ποιητών, φιλοσόφων και άλλων
και άκουγε προσεκτικά εκείνος σκεφτικός
και σαν σοφός μας έλεγε «μια μάνα έχει το πνεύμα».

Τη μάνα που εγέννησε, «αυτό» και «αυτούς» ζητάω,
να την ανακαλύψετε μικροί μου σκαπανείς
κι έβρισκε τότε αφορμή, να πει μια ιστορία.

Τον ήλιο να δείξει ήθελε, που στην παλιά Ελλάδα,
κρατώντας ψήφους όστρακα, λέξεις κλειδιά
τη διαφωνία νίκησε, με ένα ψέμα σοφό.

Κι έκαναν σκόνη του σοφού τη γνώμη, οι πολλοί.
Για τούτο έφτιαξε θέατρα, ωδεία και σχολές.
Το πνεύμα «αυτή» το γέννησε!!! Δεν έλεγε άλλη λέξη!!!

Και όταν πια δεν μιλούσαμε από την πολλή την έγνοια,
τη λύση μας φανέρωνε κρατώντας κιμωλία.
«Δημοκρατία!!!» έγραφε, «αυτή γεννά το πνεύμα».

Και ύστερα έπαιρνε φωτιά, Ο δάσκαλος φλεγόταν!
Η «δημοκρατία» έλεγε, αυτή γεννά το κλίμα.

Η αυστηρή, η αδέκαστη, σκληρή δημοκρατία,
που τιμωρούσε, που έδιωχνε με εξοστρακισμό
για να μη γίνουν τύραννοι, δυνάστες βασιλείς.

Που πεντακόσιοι δικαστές ψάχνανε την αλήθεια.
Εκείνη εταπείνωσε την ύβρη των ανθρώπων,
την έπαρση, το θράσος τους και το μεγάλο εγώ.

Αυτή το χώμα αφράτεψε και φύτρωσαν σοφοί.
Και κάτι άλλο θα σας πω, μικροί μου σκαπανείς,
θέλει λαό με νου αυτή, αλλιώς δεν αναπνέει.

Διάλειμμα τώρα, αρκούν αυτά
και έλαμπε η τάξη όλη!

Υ.Γ. (Γιάννη: Με τέτοια λόγια βγάλαμε φτερά για να πετάμε!)

Ευχαριστίες

Τούτες τις μέρες διαλέγω τις λέξεις,
εκείνες που φωτίζουν πολύ
για να τις ρίξω επάνω σας
σαν έπαινο ή σαν ελιάς στεφάνι.

Σε σας, όλα τα άριστα παιδιά
που δείξατε ολοπρόθυμα
αλληλεγγύη και ήθος
–για τον συμφοιτητή σας–
μια συγκινητική αλληλεγγύη.

Μια αλληλεγγύη πλημυρισμένη
με ευγενή συναισθήματα,
που πιστεύω θα δράσουν
σαν τον ιδανικό καταλύτη
και θα οδηγήσουν, να φέρουν
τα προικισμένα μυαλά σας
στην ψηλότερη κορυφή του Όλυμπου
την επαγγελματική πρόοδο σας!
Εκεί ψηλά που είναι και το ήθος σας!!

Λένε και σαν παιδαγωγός το πιστεύω
ότι ο ωραίος χαρακτήρας, που έχετε,
κτίστηκε με ευχές που ακούσατε
ψιθυριστά μικροί!!
Και αυτές από τότε σφραγίζουν
την όμορφη συμπεριφορά σας.

Πολλές ευχές, φαίνεται, είχαν
τα παραμύθια των γονιών σας,
όταν σας αποκοίμιζαν!!!
Δεν νομίζω ότι μπορούσα να βρω
καλύτερο έπαινο για τους γονείς σας,
μια και δεν έπρεπε να τους εξαιρέσω
από την ωραία σας πράξη!

Σας ευχαριστούμε και ελπίζουμε
να σας σφίξουμε κάποτε το χέρι.

Αιδώς Αργείοι

Σε αυτούς που έφευγαν από το σπίτι!

Σκέφτομαι,
όλον ετούτον τον καιρό,
αυτά τα χρόνια, όλο σκέφτομαι!
Πιο γεγονός πραγματικό,
φανταστικό, ποιος ξέρει;
Τι θα μπορούσε τη φυγή
αυτή να συγκρατήσει,
όλων αυτών, που αλλόφρονες
βγήκανε από το σπίτι,
όταν σεισμός το βάρεσε
καθώς μεθοκοπούσαν.

Αναρωτιέμαι!
Θα ένοιωθαν τάχα ντροπή,
θα άλλαζαν τάχα γνώμη;

Αν άκουγαν του Αίαντα,
το λόγο που είπε τότε,
στους μακρινούς συντρόφους
που χαθήκαν κοπιάζοντας
εμάς να μεγαλώσουν.

«Κρίμα Αργείου κάναμε
παιδιά κατώτερα μας.»

Υ.Γ. Πολιτικός εγγραμματισμός σημαίνει να προχωράς, παραμένοντας με λογική ανθρώπινη, και όχι με άλογα πηδήματα πιθήκου (Α.Β.Κ.).

Οι πατερ-ίτσες

Πόσο θαυμάζω τους γονείς
που με θυσίες τόσες, έχουν κάνει
τη μόρφωση στολίδι των παιδιών τους.
Εύγε!

Λύπη, όμως, γεμίζει την ψυχή μου,
που κληρονόμοι κυβερνούνε χρόνια
παππούδες και εγγόνια και πατέρες!

Από της λευτεριάς τις μέρες θα θυμάστε
οι ίδιοι, πάντα οι ίδιοι, μόνο οι ίδιοι
με τη βουλή είναι αλήθεια την δική μας.
Δεν έχετε και εσείς φιλοδοξίες,
νέα κλαδιά άνθη να βγάλουν
τα αειθαλή τα δέντρα τα δικά σας,
για να σταθούνε επιτέλους όρθια
μπροστά να βηματίσουν μόνα,
χωρίς να θέλουν πατερ-ίτσες;

Τα όρια του μέτρου (Οίησης προκοπής εγκοπής)

Είχε προίκισμα δυνατής φλόγας.
Είχε νου, ομορφιά και παράστημα, εγγυήσεις θετικές.
Καλοί οιωνοί μια καλής συνέχειας.
Ελπιδοφόρος άνθρωπος έδειχνε και θαυμαζόταν
για τις λαμπρές ιδέες του για το παράστημά του.

Η εύνοια της τύχης, τα εύγε,
τα ζήτω και οι κόλακες τον παρέσυραν
τον γέμισαν με υπερηφάνεια και αλαζονεία
και ζήτησε να ανέβει ένα σκαλοπάτι ακόμα
να φαίνεται, να δείχνεται περισσότερο θαυμαστός.

Οι άγρυπνοι φύλακες του μέτρου εξοργίστηκαν
του θόλωσε το νου η Άτη, τον τύφλωσε
τον γέμιζε με έπαρση και απερισκεψία.
Και έτσι τυφλός και άνους τα όρια πέρασε
και ξέπεσε στην Ύβρη, στην υπερβολή.

Η Νέμεση αμελλητί, (το δίκαιο έτσι ορίζει),
τον παρέδωσε στην Τήση και εκείνη
με ετυμηγορία φωτιά ταπείνωσε
τον προπέτη αλαζόνα και είχε άδοξο τέλος.
Η τραγική άγνοια του μέτρου.

Κρίμα! Δεν τον αδίκησε κανείς!
Εκείνος πάτησε τον άγραφο τον νόμο
Τον άγραφο το νομό που ορμηνεύει
Όποιον η τύχη έχει αγκαλιά
Τα όρια του μέτρου να προσέχει!

Τα λάθη

Ήρθαν πάλι απόψε τα λάθη μου,
δεν τους έκλεισε την πόρτα ο χρόνος.
Θροιάστηκαν στου ύπνου τον προθάλαμο,
ικέτες για μια δεύτερη ευκαιρία,
αθεράπευτες ψευδαισθήσεις.
Τα λάθη εκείνα που με σκότωσαν
και με σκοτώνουν.
Δεν τους κλείνει ο χρόνος την πόρτα
και εγώ που θέλω τώρα δεν μπορώ
κι ας ξέρω τη γραφή να τα διορθώσω!

Το δειλινό

Με νότες μου τραγούδησες
στο δειλινό του Αύγουστου,
έκαιγαν όλα και ήτανε
λάβρα η άμμος όλη.
Στα πόδια μας η θάλασσα
Το κύμα θορυβούσε!!!

Στάση δεν κάνει ο καιρός,
χειμώνιασε και ψάχνω.
Να βρω εκείνο το σκοπό,
τον ήχο της φωνής σου
που πήρε η βουή της θάλασσα,
το κύμα καταριέμαι.

Στυφά θα ήταν τα φιλιά,
στην γλύκα του Αυγούστου.
Η θάλασσα η μαργιόλικη,
το κύμα της κουνούσε
και ζάλισε τον έρωτα
και ήπιε ξύδι από μέλι.

Ευώδεις λέξεις τα μηνύματα

Ο χείμαρρος υποσχόταν στάχνα και αέρα
και τον απόηχο μιας εξαίσιας σιωπής
και εμείς ασυγχρόνιστοι
το άρωμα συλλαβίζαμε των λέξεων
από το ξεχασμένο αλφαβητάρι.

Τα σήμαντρα ασήμαντα σαν ανοιξιάτικος χειμώνας
και ο θυρωρός προφήτης-φύλακας
με κύματα ζωγράφισε
τη φυσαρμόνικα που τραγουδούσε
το αίνιγμα των αιώνων.

Είναι μακριά οι ορίζοντες να κρύψουν την αλήθεια
δεν γίνονται χωρίς καπνό μηνύματα
και φίλοι με τους μονολόγους
είναι ανίκητα τα όνειρα
σαν δεν τα σκιάζει η νύχτα.

Έγνεψε ένα χαμόγελο
σαν να κουνάει μαντήλι
και ένα σουρντιστό φιλί,
σχημάτισε στα χείλη.

Ευώδεις λέξεις τα μηνύματα
Λέξεις, αλλά Ευώδεις

Έλα να σχεδιάσουμε

Έλα να σου δείξω έναν τόπο,
με ευρύχωρους ευθείς δρόμους,
με θαυμάσιους προσορισμούς.
Ο τόπος που θα σου δείξω,
θα έχει ανθρώπους με σκέψη,
που ψάχνουν απείθαρχοι την αλήθεια,
που ψάχνουν να βρουν τους μέντορες
που θέλουν να διώξουν τα παράλογα,
που θα γελοιοποιήσουν τις ψευτιές
η γη της επαγγελίας θα είναι.
Έλα να αλλάξουμε τούτο τον κόσμο,
έλα να αναστήσουμε εκείνους,
που δεν πιστεύουν στην ανάσταση.

Ο Ορφείας

Ο αργοναύτης ο παλιός που είχε μάνα μούσα
και έπαιξε με τις χορδές της λύρας και του τόξου
τώρα θρηνεί τον άδικο χαμό της Ευρυδίκης.
Νύφη για εκείνον ντύθηκε, μα ήταν διαλεγμένη
για άλλου γάμου τη χαρά στου Άδη το τραπέζι.

Είπαν οι γέροι οι σοφοί: «Σιώπα γιατρεύει ο χρόνος»!
Μα αυτός πάει στον Πλούτωνα να κάνει παρακάλια.
«Που είσαι Ρόδο μου όμορφο», σαν έψαλε εκεί κάτω
μελώδησε η μαύρη γης ρόδισε ο Άδης όλος
και δάκρυα, φέραν στο θεό οι συνειρμοί του ρόδου
της Περσεφόνης, ο παλιός καημός που δεν παλιώνει
Λύγισε, πόνεσε ο θεός, λίγο να πέσει η μάσκα.

Θέλει ο θεός μα δεν μπορεί. Άλλος τα πάντα ορίζει.
Κανείς δεν φεύγει από κει. και ο Πλούτωνα το ξέρει.
Ψάχνει τις λέξεις για να βρει να σώσει και τους δυο
τους.

Θεός εκείνος να φανεί, να πάρει ελπίδα ο άλλος
«Πάρτη», του είπε ο θεός μα ορκίσου μέχρι επάνω
ματιά μη ρίξεις να την δεις γιατί ζηλεύει ο Άδης.

Έτσι μπαλώθηκε ο θεός, που πάθη του είχαν μάθει
δεν έχει νου ό έρωτας, πηδάλιο η αγάπη.

Μα ο Ορφέας είναι νιος και του ανήκουν όλα,
πιστεύει, λέει πως μπορεί να κάνει αλλιώς τον κόσμο!
και δέχτηκε και ορκίστηκε και έταξε και υπεσχέθη.
Μα οι όρκοι γίναν κουρνιαχτός, τα τάματα κουρέλια
σαν ένοιωσε ανάσα της και μυρωδιές κοντά του.
Θέλει στα μάτια να τη δει τον συνεπαίρνουν όλα
εκείνα τα «μέγα δεν μπορώ» που κυβερνούν τον κόσμο.
Του ξέφυγε κρυφά η ματιά, σαν αστραπή φευγάτη
Κι έγινε ο Άδης φοβερός έτσι όπως ήταν πάντα!

Θα έκλαψε κρυφά ο θεός για τις ψευτιές που είπε
Σε τέτοιο νιο που έκανε τον Άδη να ροδίσει!

Ψεύτες δεν είναι οι θεοί, ψεύτες τους έχουν φτιάξει
Κι εκείνοι σαν καλοί θεοί δεν μας το μαρτυράνε!!!

Ο Σπάρος

(Το αφιερώνω στον Θέμο Ποταμιάνο, τον σπουδαίο Κεφαλλονίτη που με δίδαξε στο δημοτικό σχολείο με ευχάριστο τρόπο και συγκαλυμμένο χιούμορ να διακρίνω τα σπουδαία πράγματα.)

Τα ψάρια μοιάζουν με λεφτά
-λαχταριστά-
ψιλά, χοντρά, και μύρια.
Χρυσά-αργυρά είναι μερικά
-και ακριβά-
κι άλλα σκέτα μπακίρια.

Ο σπάρος είναι από χαλκό
-ψάρι φτηνό-
μα γνώση έχει περίσσεια.
Η αξία τούτη δεν τ' αρκεί
-το διαλαλεί-
θέλει παραπανίσια.

Περπατησιά και αλλαξιά
-όψη, θωριά-
με νάζια πόζα αλλάζει.
Λάμπει, αστράφτει και βροντά
-τον ψευταρά-
χρυσός είμαι φωνάζει.

Στου Ολύμπου λέει την κορφή
–κείνοι οι θεοί–
σαν κάνανε θυσία,
σπάρο γεύονταν όλοι αυτοί
–οι εκλεκτοί–
νέκταρ και αμβροσία.

Σπάρε μου ψέματα μας λες
–με υπερβολές–
τέτοιους θεούς μην βρίζεις.
Είχαν λαμπρούς αυτοί ναούς
–ιερούς βωμούς–
και συ τους ευτελίζεις.

Κάλπικα είναι όσα φορές
δεν μας γελάς.
Γιατί και μεταξένια
ρούχα αν βάλει ο μασκαράς
–ο ψευταράς–
τα κάνει αχυρένια.

Λέει ο λαός μια συμβουλή
–είναι σοφή–
και πιπεράτος λόγος
«ταιριάζει το μεταξωτό βρακί
–να το φορεί–
ο επιδέξιος κώλος».

Δεν μοιάζουνε τα γιαλαντζί
-από γυαλί-
με τις χρυσές τις χάντρες
«τα ράσα δεν κάνουν τον παπά
-ας τα φορά-
κι ούτε η θωριά τους άντρες».

Ο παπαγάλος κι αν μιλά
-λόγια ξερά-
λόγο έχει τ' αηδόνι
και το παγόνι έχει φτερά
-φανταχτερά-
μα ο αητός ψηλώνει.

Παράτησε την ξιπασιά
-μίλα σεμνά-
κι έξυπνα κάνε νάζια
μα προ παντός μη τα φοράς
-και τα κουνάς-
ξένα μαργαριτάρια.

Σε ξυλοπόδαρα πατάς
-και περπατάς.
Σπάρε μου για να αρέσεις,
βλέπε τι θησαυρό κρατάς
-και τον πετάς-
αστράφτει ο νους που έχεις

Μάθε να είσαι ευγενικός!
-Λιτά κομψός!-
Μοναδικός και γνήσιος!
Με περηφάνια ταπεινός!
-Σεμνά σοφός!-
Ψηλός μα μ' όλους ίσιος.

Οι τεμενάδες
(διδάγματα χωρίς αμφισημίες)

Αίσωπος όπως τα είπε τότε!
Κάλαμος και έλαια ήριζον. Τοῦ δὲ καλάμου ὄνειδιζομένου
ὑπὸ τῆς ἐλαιίας ὡς ἀδυνάτου καὶ ῥαδίως ὑποκλινομένου
πᾶσι τοῖς ἀνέμοις [...]

Τα δέντρα ήταν άμαθα
-ανίδα-
δεν λύγιζαν τη μέση
και δεν μπορούσαν στο Βοριά
-Θρακιά-
κανένα τους να αντέξει.

Σε κείνη την παλιά εποχή
-την προ του Χι-,
τα σπάζε η Μαϊστράδα,
και το Ζεφύρι και ο Γαρμπής
-ο αψής-
Λεβάντες, Σοροκάδα.

Κοιτούσαν, όμως τα λεπτά
-λιανά-
καλάμια πως κουνιόνταν
σε Λίβα, Γραίκο ή Νοτιά
-Οστριά-
«εσειόνταν και λυγιόνταν».

Μια γριά ελιά πάει κοντά
-σιμά-
παρακαλάει και κλαίει.
(Πώς περπατάνε τα φυτά
-κι η ελιά-
ο Αίσωπος το λέει).

Ελιά:

Πείτε καλάμια λυγερά
-λιγνά-
σε μας το μυστικό σας;
Εμείς χοντρά εσείς λιανά,
-ψιλά-
μα αδύναμα εμπρός σας.

Καλάμια 1:

Ελιά, εμείς στους βουερούς
-τους φονικούς-
βοριάδες και νοτιάδες
γέρνουμε φύλλα και κορμούς
-κι τους ανθούς-
λυγάμε τις κορφάδες.

Τα δέντρα αγέρωχα κρατούν
-βαστούν!-
πάντα «ορθή τη μέση»
σαν είναι ο δυνατός μωρός
-κακός-
το θάρρος δεν του αρέσει.

Ελιά μου εσύ αειθαλή
-ιερή-
Αν το σοφό ρωτήσεις
Το «μηδέν άγαν» θα σου πει
-νυν και αεί-
και «κέντραν» μη λακτίσεις.

Καλάμια 2:

Το νόημα είναι σαφές
-διαυγές-
καθένας μας το «βλέπει»,
άκου λοιπόν δυο συμβουλές
-σοφές-
συ διάλεξε όποια πρέπει.

Καλάμι 3:

Για ιδανικά σαν πολεμάς
-πονάς-
στάσου κόντρα στο ρεύμα.
Ότι κι αν πάθεις, μη λυγάς
-νικάς-
τιμή σαν χύσεις αίμα.

Καλάμι 4:

Στη στείρα δύστροπη αλλαγή
-αλί-
που έχει άγρια φόρα,
λύγισε λίγο, όσο αρκεί,
-ως κει-
για να περάσει η μπόρα.

Καλάμια 5:

Ελιά με τέτοιες συμβουλές
–στα δέντρα πες–
θα μάθουν να μη σπάνε,
πάνω σαν στέκουν στα βουνά
–σαν θα φυσά–
μα να ...βεργολυγάνε.

Αφηγητής:

Τα δένδρα πού'ναι σαν κι εμάς
–«ντουνιάς»–
ανόμοια και παρόμοια,
τις συμβουλές της κυρά-ελιάς
–της γριάς–
δεν κρίνουν όλα όμοια.

Αλλά λυγίζουν την κορφή
–με ευχή–
να φύγουν οι μπελάδες
κι αλλά τσακίζουν το κορμί
–στη γη–
και κάνουν τεμενάδες!!!

Ο Σοφοκλής, για τον άνθρωπο...

Ύμνος στο μπορώ
(Ελεύθερη απόδοση από το χορικό της Αντιγόνης)

Από όλα όσα οι άνθρωποι στο κόσμο αυτό θαυμάζουν
Ασύγκριτα είναι ανώτερη τ' ανθρώπου η σοφία.

Μ' αυτή λαλιά αυτός έφτιαξε κι έμαθε να τη γράφει.
Μ' αυτή ονόματα πολλά σε όλα έχει δώσει.
Μ' αυτή τις πόλεις έκτισε και νόμους έχει ορίσει.
Μ' αυτή κατάκτησε τη γη μ' αυτή και τον αέρα.
Μ' αυτή περνά και θάλασσες με κύματα αφρισμένα.

Και σ' άλλα τον οδήγησε που έχει κατορθώσει
και έγινε ο κυρίαρχος της γης τώρα αυτός.
Πουλιά και αγρίμια έπιασε και ημέρωσε τα βόδια,
που ακάματα και ξέγνοιαστα γυρνάγαν στα βουνά.
Το φτεροπόδαρο άλογο έκανε σύντροφό του,
αφού πρώτα του έβαλε στη χαιτή του ζυγό.
Τα ψάρια από τη θάλασσα έμαθε πώς να βγάζει
τα δίχτυα αφού σοφίστηκε ο φοβερός του νους.

Ο πάνσοφος στοχάζεται το χάρο να πλανέψει
Γι' αυτό και τέχνες έκανε τη γεια να παγιδέψει.

Ανέλπιστες σοφίστηκε τέχνες και εργαλεία
και μηχανές περύτεχνες που δεν χωράει ο νους.

Όμως μια έρπει στο κακό και συμφορές γυρεύει
την άλλη πάλι στο καλό κυλάει και ειρηνεύει.

Εύκοσμος όταν σέβεται όρκους θεούς και νομούς,
υψίπολις και εκλεκτός δοξάζει αυτός την πόλη.
Ο άλλος είναι άπολις. κακοποιός πολίτης,
απόκοσμος, απολίτιστος, με τις αποκοτιές του.

Φίλος δεν είναι του καλού και δεν τιμά την πόλη,
τους νόμους όποιος δεν τηρεί, κάνεις μη συγχωρήσει,
μαζί του να μην φάει ψωμί, ούτε να συμφωνήσει.

Επιμύθιο

Θαυμάσιο αξιέπαινο ότι έχει κατορθώσει
και άλλα ο δαιμόνιος πολλά έχει να δώσει.

Το φοβερό του εαυτό αν όμως δεν δαμάσει,
θηλιά η σοφία θα γενεί τον ίδιο για να πιάσει.

Το αλφαβητάρι ζωγραφιστό!

ΕΙΘΕ ΝΑ ΕΙΣΑΙ:

Αγαπητός σαν μια υπόσχεση, που σου έταξαν και περιμένεις!

Βιαστικός σαν την χελώνα που κόβει το νήμα πρώτη!

Γαλήνιος σαν πρωινός γιαλός, που κοιτάζεται ο ουρανός!

Δυνατός σαν τη θέληση!

Ειρηνικός σαν τη συγγνώμη!

Ζεστός σαν την αγκαλιά!

Ήρεμος σαν το Χριστό με τεντωμένα χέρια!

Θαρραλέος σαν το Σωκράτη, όταν παράγγελνε θυσία ένα κόκορα!

Ισορροπημένος σαν την ορμήνεια!

Καρτερικός σαν την «ανίκητη ελπίδα» του Χριστοβασίλη!
(Βρες και διάβασε)

Λαμπρός σαν τον άξιο έπαινο!

Μεγάλος σαν τα όνειρά!

Ντροπαλός σαν μια μάνα που ζητιανεύει!

Ξεχωριστός σαν το εξωκλήσι της ερημιάς που το αγναντεύει
η θάλασσα!

Όμορφος όπως σε βλέπει η μάνα!

Πρόσχαρος σαν το χαμόγελο!

Ρομαντικός σαν το δάκρυ του Μίσα στην Ολυμπιάδα της Μόσχας! (Βρες και δεξ το)

Σοφός σαν τη φύση!

Ταχύς σαν την σκέψη!

Υποδειγματικός σαν την αρχαία ΕΛΛΑΔΑ!

Φωτεινός σαν την ελπίδα!

Χαρούμενος σαν το καλωσόρισμα!.

Ψηλός, που να σε φτάνουν όλοι!

Ωραίος όπως είσαι!

Η Διομάτα

Σου έστειλα να στολιστείς ρούχα φίνα ραμμένα
μα εκείνα σαν τα φόρεσες στολίστηκαν με σένα.

Να τα μυρίσεις έστειλα λούλουδα διαλεγμένα
μα εκείνα σαν τα άγγιξες μυρίσαν όλα εσένα.

Ένα καθρέφτη έστειλα να πλέκεις τα μαλλιά σου
Μα συ όταν τον κοίταξες του πήρες τα μυαλά του.

Τα δώρα μου τα μάγεψες αλλιώς θα προσπαθήσω
λέξεις θα ψάξω για να βρω μήπως σε συγκινήσω.

Υμνο με στίχους έγραψα στολίσματα για σένα
Αστροφεγγιάς παινέματα με ασημένια πένα.

Μα συ τα βρήκες άσχημα λόγια κακογραμμένα
αστράκια που τρεμόσβηναν δεν σ' άρεσε κανένα.

Με πόνεσες βρε όμορφη άλλο δεν επιμένω,
κράτα τη φοβερή ευχή που τώρα εγώ σου στέλνω!

Το παίνεμα που έστειλα μη στοχαστείς ν' αλλάξεις
πάντα θα είναι όμορφο να θέλεις να του μοιάζεις.

Σαν φυλαχτό να το κρατάς να σου περνά ο πόνος
γιατί θα έρθει μην ξεχνάς ο δολοφόνος χρόνος!»

Και τότε, βρε περήφανη, αν έχω νου και ρίμα
και γράψω παίνεμα για σε, θα πάνε οι λέξεις κρίμα!

Και τότε συ τα λογία μου αν θυμηθείς θα κλάψεις
Γιατί εσύ σε εκείνα πια δεν θα μπορείς να μοιάσεις.

Ψαρέψατε με καμάκι

Απόψε ελληνοπρεπώς, τον δείπνο θα γευτείς,
ελπίζω να γοητευτείς, φιλτάτη ξένη μισ.
Κάτω από αστροθάλασσα με θάλασσα αγνάντια,
θα ζωγραφίσω τις στιγμές να τις θυμάσαι πάντα

Σε ταβερνάκι, το menu, gourmet θα έχει δείπνο,
σάλτσα με γούστο, καυτερή, κρασί που φέρνει ύπνο.
Και αν άλλο, βρε «φιλοελληνίς», η γεύση σου γουστάρει,
θα πρότεινα το φημιστό κοκκινιστό μοςχάρι.

– Ελπίζω, φίλη ξένη μισ, με όλα να συμφωνήσεις
μετά το δείπνο, εύχομαι, τα άστρα να μετρήσεις.

– Σε ευχαριστώ φιλόξενε Ομηριστή γλεντζέ,
δέχομαι αν πληρώσουμε τον δείπνο ρεφενέ!

– Μις! παροιμία ελληνική, ρητά, ορθά δηλώνει,
συνήθεια είναι, «παρ' ημίν» ο άντρας να πληρώνει!

– Θαυμάσια μου φαίνονται βρε φίλε, μα απορώ,
ο «ξένιος Δίας», σαν να λες, ακόμα ζει εδώ!

– Απ' τον καιρό τον Δαναών τα δώρα μας να ξέρεις,
απλόχερα τα δίνουμε, να πάρεις για να φέρεις.

– Μπάστα βρε «νεοέλληνα», τον νου μου αυτό θολώνει.
με κρυφολέξεις μου μιλάς και τούτο με θυμώνει!

– Ο «ξένιος Δίας», φίλη μισ, δίνει και αναμένει,
θα βγεις από τα ρούχα σου σαν μάθεις τι σημαίνει.

– Δεν ξέρω, μα το «ανθίστηκα» κουτό, μωρό, καμάκι!
Αν είσαι γλυκοτσούτσουνος έχω μ@@νί φαρμάκι.
Για να μετρήσω άστρα εγώ, με το κορμί στο χώμα,
κακότυχέ μου κυνηγέ, εσύ θα γίνεις πτώμα!

Επιτομή!

Του κοπήκαν τα γόνατα, του μάγκα, του γλεντζέ
και πήγανε και φάγανε στο δείπνο ρεφενέ!

Η απόσυρση (Ξεχάστηκε ...αεί παις)

Όνειρο ήταν να αποκτήσει αμάξι
χρήσιμο εργαλείο στον καιρό του.
Το πήρε επιτέλους και με κόπους,
το χρήσιμο εκείνο το εργαλείο.

Για ψάρεμα το ήθελε, κυρίως,
για δόλωμα κι άλλες εργασίες,
για τούτο φρόντιζε με τάξη,
τα λάδια, τα μπουζί και τ' άλλα.

Τα πήγαινε καλά κι όλο ευχόταν
να 'ναι γερό το αμάξι του και νέο,
τα θηλυκά θαμπώνει τα μαγεύει
κι αυτός δεινός ψαράς ψαρεύει.

Τόσο πολύ του άρεσε, σκεπτόταν
σαν έρθει η ώρα και παλιώσει,
άλλο καλύτερο νέο να πάρει
και το πολύχρονο να παραδώσει.

Μα ήρθε νόμος αυστηρός που λέει
νέα χαρτιά από γιατρούς να φέρει,
με βεβαιώσεις ηλικίας και υγείας
της όρασης κυρίως μα και άλλων.

Και οι γιατροί δεν δίνουν εγγυήσεις
αδιαφορούν ας κάνει παρακάλια:
«Μην τον πιστεύετε τον ψεύτη χρόνο»,
το δίπλωμα του λεν' να παραδώσει.

50 Φωλιές απόθετου κάλλους

Είναι εικασίες που προσπαθούν να μαντέψουν την κρυφή, αποθηκευμένη ομορφιά των λέξεων!

(50 εξάστιχα με αυτοτελές νόημα,
με ιδιόμορφη σύνταξη,
με ιδιόμορφη ομοιοκαταληξία
και ... ιδιώνυμη ονομασία: «φωλιές».)

1. Αίνιγμα!
2. Στα 10 σκαλιά
3. Κρύβω το ερέθισμα
4. Που οι 50 πηγες του Ηράκλειτου
5. ενέπνευσαν 50 Φωλιές απόθετου καλούς
6. α-4/ β-5/ γ-6/ δ-8/ ε-10/ στ-11β/ ζ-13β/ η-16/ θ-17/ ι-18
7. ια-19/ ιβ-22/ ιγ-28/ ιδ-29/ ιε-29/ ιστ-31/ ιζ-33/ ιη-34/ ιθ-35/ κ-41
8. κα-47/ κβ-49/ κγ-54/ κδ-55/ κε-60/ κστ-67/ κζ-67α/ κη-69/
κθ-74/ λ-75
9. λα-85/ λβ- 86/ λγ-89/ λδ-92/ λε-95/ λστ-95/ λζ-99/
λη-102/ λθ-109/ μ-110
10. μα-114/ μβ-116/ μγ-117/ μδ-118/ με-119/ μστ-130/
μζ-131/ μη-132/ μθ-138/ ν-142

α. Η ευτυχία

Η ευτυχία της ψυχής,
της άφαντης,
δεν βρίσκεται στα δείπνα.

Εκεί θα βρει τροφή η κοιλιά,
gourmet φαγιά,
που φέρνουν μόνο νύστα.

β. Ο φιλόζωος

Όταν τα ζώα αγαπάς,
και τα πονάς,
οξύμωρο, αν σφάξεις.

«Όντας» φιλόζωος εσύ,
μικρό αρνί,
το σκύλο να χορτάσεις

γ. Η δραση

Ημέρα και ήλιος κάθε αυγή,
μια νέα αρχή,
θα δει όποιος προσέχει.
Δράξε, λοιπόν, την κάθε αυγή,
μόλις φανεί,
και πάρε ό,τι έχει.

δ. Ο κότινος

Τα πάντα είναι πόλεμος,
δεινός,
αγώνας, αιωνία πάλη.

Ο αθλητής με πόλεμο,
ειρηνικό,
τον κότινο θα πάρει.

ε. Η αρμονία

Η φύση τα αντίθετα
τα αντίρροπα,
πάντα τα συνταιριάζει.

Σαν σμίξουν άρρεν και γυνή,
γυμνοί ή μη,
ύμνοι σαν παβουγαδικεζωνή!

στ. Ο ραγιάς

Αν έμαθες να προσκυνάς,
είσαι ραγιάς,
πάντα θα γονατίζεις.
Αν θέλεις να σε εκτιμούν
τιμούν,
δείξε τους τι αξίζεις.

ζ. Η ψυχή

Αν τη ψυχή ποτέ κανείς,
ουδείς,
καθόλου δεν φροντίζει.

Άπλυτος είναι και κακός,
και ο θεός,
κοιτάζει αυτά και φρίζει.

η. Ο νους

Κλείσε τα ματιά και θα δεις,
μπορείς,
στο νου η αλήθεια μόνη.

Η λογική είναι ο θεός,
ο λογισμός,
ο νους το φως δηλώνει.

θ. Ο επιπόλαιος

Οι άνθρωποι μωραίνονται,
δεν σκέφτονται,
με βάσει αυτά που βλέπουν.

Τα κρίνουν όλα πριν τα δουν
κι όταν τα δουν
ό,τι σκέφτονταν βλέπουν.

ι. Ο κυνηγός

Πάντα ελπίζει ο «κυνηγός»,
ψάχνει διαρκώς,
κοπιάζει και ιδρώνει.

Η ελπίδα δίνει δύναμη,
το ανέλπιστο,
μπορεί και κατορθώνει.

ια. Ο ρήτορας

Αν έχεις ανοιχτά αυτιά,
προσεκτικά,
δεν θα μιλάς χυδαία.

Να αφουγκραστείς, ομιλητές
και ρήτορες,
για να μιλάς ωραία.

ιβ. Το όνειρο

Όταν κοιτάς ψηλά να πας,
να μη ξεχνάς,
θα κουραστείς να ανέβεις.

Τίποτα δεν χαρίζεται
δωρίζεται,
ιδρώνοντας το παίρνεις.

ιγ. Ο σοφός

Μιλούν με λογική οι σοφοί,
είναι σεμνοί,
παράλογα δεν λέγουν.

Με επιφύλαξη μιλούν,
ψάχνουν ρωτούν
και δεν ανοηταίνουν.

ιδ. Ένα στίγμα

Ένα σου στίγμα στη ζωή,
τη σύντομη,
να αφήσεις ένα αχνάρι.

Πάρα σαν ζώο εσύ να ζεις,
ολημερίς,
που ψάχνει για χορτάρι.

ιε. Η δόξα

Άριστη δόξα να ζητάς
και να τιμάς,
έρωτα, νου, φιλία!

Και όχι μονάχα φαγητό,
κακά κακό,
πλούτο κι απαιδευσία!

ιστ. Ο λόγος

Ο λόγος ίδιος με θεό,
δημιουργό,
δύο μαζί και ένας.

Λόγος - Θεός, ισότιμοι,
ομότιμοι,
ανώτερος κανένας.*

* «Τα πάντα διοικούνται από το λόγο και το Θεό που είναι ένα και το αυτό», Ηράκλειτος 500 π.Χ., και επίσης «Εν αρχή είναι ο λόγος και ο λόγος είναι Θεός και αντίστροφα» Ιωάννης 50 μ.Χ.

ιζ. Ο νόμος

Νόμος σημαίνει χρήσιμο,
ωφέλιμο,
γι' αυτό τον σέβονται όλοι. (Μπράβο!)

Νόμο «ποιούν» οι δυνατοί
και οι τρανοί,
ποτέ φτωχοί ή δούλοι. (Κρίμα!!!)

ιη. Ο «κουφός»

Σαν δεν ακούς με σύνεση,
με φρόνηση,
κουφός είσαι στα αλήθεια.

Μοιάζεις να λες εσύ παρών,
με νου απών,
κουφός από συνήθεια!

ιθ. Οι αριθμοί και οι λέξεις*

Κάποιος σοφός το είχε πει,
χωρίς ντροπή,
με λέξεις νου δεν φτιάχνεις.

Άμα τους αριθμούς μισείς,
παραμελείς,
σοφό το νου δεν κάνεις.

*Οι λέξεις: Αν δεν ξέρεις γιατί η κατάληξη της σελήνης γράφεται με η ντρέπεται!!!

* Οι αριθμοί: Αν δεν ξέρεις γιατί η σελήνη κάνει τον Εύριπο άνω-κάτω δεν ντρέπεται!!!

κ. Η σωφροσύνη

Για μια αξία αληθινή
και χρήσιμη
αξίζει να παλέψεις.

Εκείνη που όλα κυβερνά,
προσεκτικά,
εκείνη να γυρέψεις.

κα. Η σκάλα

Σαν θέλεις στα άστρα να ανεβείς,
ψηλά να δεις,
φτιάξε γερή τι σκάλα.

Τι ρότα πάντα να κρατάς,
σαν κυβερνάς,
και μην τριβάξεις γι άλλα.

κβ. Η μάνα

Η μάνα όλα τα παιδιά,
τα αγαπά,
λατρεύει και θαυμάζει.

Το άστρο που γεννάει τιμά
και αγαπά,
με χίλια δεν το αλλάζει!!

κγ. Εκεί και τότε

Η αλυσίδα της ζωής,
η αφανής,
το DNA που έχεις.

Η αρμονία στα κρυφά,
«μαμά-μπαμπά»,
είσαι και να προσέχεις.

κδ. Η γνώση

Ταξιδευτής να ήμουνα,
ακροατής
και πάντα αναγνώστης.

Αυτά τα τρία προτιμώ,
παρακαλώ,
που δίνουν στέρεες γνώσεις.

κε. Ο δρόμος

Η ανηφόρα πάει ψηλά
και μας τιμά,
στον Άδη η κατηφόρα.

Ο δρόμος θέλει νου πολύ
και προσοχή,
γλιστρά σαν πιάσει μπόρα.

κστ. Ο Θεός

Θα πλανευτεί όποιος το πει,
ή στοχαστεί,
πως τον Θεό γνωρίζει.

Καλόκακος είναι ο Θεός,
ο άγνωστος,
βοηθα μα κι αφορίζει.

κζ. Η ψυχή

Αίσθηση έχει η ψυχή,
δικτυωτή,
τα πάντα τα αγγίζει.

Κλείσε τα μάτια και θα δεις,
«άνευ αφής»,
πού συ πονάς, γνωρίζει.

κη. Τα παρακάλια

Τα παρακάλια στους θεούς
στους άγιούς,
θέλουν χρηστούς ανθρώπους.

Αγνούς λιτούς και δίκαιους,
αδέκαστους,
με θεϊκούς τους τρόπους.

κθ. Το μέτρο

Να ακούς τα λόγια των γονιών,
των σοφών!
μαζί τους μην κολλήσεις.

Σαν «πατροκτόνος»* να σκεφτείς,
να δυνηθείς,
μόνος να προχωρήσεις!!!

λ. Τα στραβά

Αν απορείς για τα στραβά
και τα λειψά,
μάθε το τι συμβαίνει.

Χέρι το χέρι προχωρούν,
δημιουργούν,
ξύπνοι και κοιμισμένοι.

λα. Ο θυμός

Ψυχή που είναι άγωνα,
ανάγωγη,
θυμός την κυριεύει.

Αγκάθια βγάζει που τρυπούν,
πονούν
κι εκδίκηση γυρεύει.

* πατροκτόνος: με τη σημασία της αμφισβήτησης του απογαλακτισμού!

λβ. Η δυσπιστία

Η δυσπιστία του σοφού,
του λογικού,
ασφάλεια και ασπίδα!

Η δυσπιστία του μωρού,
του άκριτου,
σαν δίκωπη λεπίδα.

λγ. Το «νιονιό»

Όσοι το αγύμναστο μυαλό
«νιονιό»,
δεν έχουνε κουράσει.

βλέπουν μα δεν παρατηρούν
υπνοβατούν
και λένε ό,τι φτάσει.

λδ. Τα λόγια

Τα λόγια τα μελωδικά,
τα θελκτικά,
δεν έχουνε δυσκολία.

Ενώ τα λόγια τα σοφά,
τα στιβαρά,
θέλουνε ερμηνεία.

λε. Η σιωπή

Σαν δεν γνωρίζεις! Να σιωπάς,
να μη μιλάς,
καλό όποιος το μάθει;

Πάντα ο άμαθος λαλεί,
θαρρεί,
πως όλα τα έχει μάθει.

λστ. Το χούι

Κανείς τον χαρακτήρα του,
το χούι του,
στο γλέντι δεν θα κρύψει.

Τα ξεσκεπάζει το κρασί,
η ρακή
και το γλυκό μεθύσι.

λζ. Το κοπάδι

Ήλιοι μας είναι οι σοφοί
και διακριτοί
και αστέρια οι άλλοι όλοι.

σαν τα γκεσέμια παν μπροστά
και θαρρετά,
κοπάδι εμείς οι άλλοι.

λη. Το σόφισμα

Ο άνθρωπος, ο «ηθικός»,
ο πονηρός,
σόφισμα βρήκε λέει.

Τα ζώα όλα τα αγαπά,
αλλά ζητά,
μπριζόλα σιτεμένη!

λθ. Ο προπέτης

Ο ανόητος, ο αμαθής,
ο αδαής,
αν είναι και προπέτης.

Ό,τι να κάνει δεν μπορεί,
για να κρυφτεί,
τα λόγια του καθρέφτης.

μ. Το ήθος

Ο χαρακτήρας που έφτιαξες,
που διάλεξες,
καράβι που σε πάει.

Και στο πηδάλιο πλοηγός,
νους ηθικός,
αυτός το κυβερνάει.

μα. Η πίστη

Στη λογική να στηριχτείς,
πρέπει, μπορείς,
τον νου σου να γυμνάζεις.

Σε κάθε πίστη αυστηρός
και σκεπτικός,
τα πάντα να εξετάζεις.

μβ. Η συμβουλή

Τον χρόνο σου, μην σπαταλάς,
«χάρη παιδιάς»,
υγεία να προσέχεις.

Αγάπη για όλους στην καρδιά,
φθόνο μακριά,
νου λογικό να έχεις.

μγ. Το μεθύσι

Ο οίνος ο αγαπητός,
ο ανέρωτος,
κρυφό κακό βαστάει.

Όποιος το μέτρο δεν κρατά,
χάνει μυαλά,
μωρό παιδί τον κάνει.

μδ. Το βλέμμα

Λάμψη έχει το βλέμμα σου,
τα ματιά σου,
με την ψυχή σου μοιάζει.

Σαν την αυγή την άριστη,
τη φωτεινή,
σοφή και της ταιριάζει.

με. Ο φαντασμένος

Στα σύννεφα όταν πετάς,
αερολογάς,
είναι ανοησία.

Όσο ψηλά και αν ανεβείς,
μη φανταστείς,
πως κρύβεται η βλακεία.

μστ. Το γέλιο

Κάνε το χιούμορ σου λεπτό,
προσεκτικό,
με τέχνη πες το αστείο.

Αν δεν τα πεις αυτά σωστά,
λιτά, κομψά,
σε κάμνουνε γελοίο.

μζ. Ο πολυλογάς...

Σαν πάρουν αέρα τα μυαλά,
τα λιγοστά,
η προκοπή πετάει.

Τα ξέρει όλα, λέει πολλά,
παραλογά
και τη ζωή χαλάει.

μη. Ο φιλόδοξος

Αν στη ζωή ζητάς τιμές,
με υπερβολές,
σε βάζουν σε μπελάδες.

Θα σκύβεις κάτω το κορμί,
βαθειά στη γη,
θα κανείς τεμενάδες.

μθ. Η τύχη

Αν βρεις τον δρόμο τον σωστό,
τον ομαλό, τον τυχερό,
αυτό συχνά αλλάζει.

Φαίνεται η τύχη στη ζωή,
ευεργετεί και τιμωρεί,
τα πάντα αυτή χαράζει.

ν. Ο έρως

Έρωτα είσαι αδούλωτος,
μαργιόλικος
και δόλωμα μεγάλο.

Πηδάλιο κάνεις την καρδιά,
παίρνεις μυαλά
και έτσι με σερνεις σκλάβο!!!

ΤΕΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
50 Φωλιές απόθετο κάλους

Αλληγορίες

Μα ποιος φταίει αλήθεια
αναρωτιέσαι γάτε μου;
Τι να σου πω κι εγώ!
Βλέποντας ότι όλα τα κακά
γίνεται τις νύκτες με το σκοτάδι,
σκέφτηκα:
-Τρόπος του λέγειν σκέφτηκα,
οι άνθρωποι δεν σκέπτονται-
φαντάστηκα να πω: καλύτερα.
Φαντάστηκα λοιπόν γάτε μου.

Όταν ο ήλιος ανατείλει
λιγосτεύει το κακό και ο πόλεμος,
όταν δύσει, μέσα στο σκοτάδι
μεγαλώνει το κακό και ο πόλεμος!
Λες να φταίει ή Δύση;

Δεν σε θυμάμαι

Δεν σε θυμάμαι, λέω, πια δεν σε θυμάμαι,
μα είναι ψέμα, να το κρύψω προσπαθώ.
Είσαι παντού όπου κοιτώ ζωγραφισμένη,
κλείνω τα ματιά μου και κάνω πως ξεχνώ.

Η μετάνοια

Τι κρίμα τότε νόμιζαν
πάντα θα 'χει λιακάδα,
λίγα φανήκαν σύννεφα
κι έγιναν όλα μαύρα.

Και είπαν τα όχι που πονούν,
λόγια χωρίς τελεία
τους έλειπε η φοβερή,
του χρόνου η σοφία.

Τώρα που όλα τέλειωσαν,
μια ικασία θα κάνουν,
σε εκείνον που έχει τα κλειδιά,
όταν θα πάνε επάνω.

Κι αν τους ακούσει θα του πουν
να δίνει πριν νυχτώσει,
στα νιάτα μας τα απρόσεκτα
και τη στερνή μας γνώση!

Πυκνές νιφάδες του χιονιού

Παραθέτουμε τις παρακάτω τέσσερες έμμετρες μεταφράσεις για να δούμε τις «νοηματικές αποκλείσεις» των μεταφράσεων από το πραγματικό νόημα των φράσεων και λέξεων του Ομήρου!

Από το αρχαίο κείμενο της *Ιλιάδας* του Ομήρου, ραψ. Γ, στίχ. 203-224.

(Παρατήρησε, αγαπητέ αναγνώστη και θα διαπιστώσεις ότι ΜΟΝΟ οι 18 –οι «με πλάγια μαύρη γραφή» λέξεις, είναι σήμερα, σε όλους, τελείως άγνωστες. Τις άλλες λέξεις τις χρησιμοποιούμε, όλες σχεδόν, αναλλοίωτες μέχρι σήμερα.)

Τὴν δ' αὐτ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα·
ὦ γύναι ἦ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτές ἔειπες·

Γ 205 ἦδη γὰρ καὶ δευρό ποτ' ἤλυθε διὸς Ὀδυσσεὺς
σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης σὺν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ·
τοὺς δ' ἐγὼ ἐξείνισσα καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα,
ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μῆδεα πυκνά.
ἀλλ' ὅτε δὴ Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθην

Γ 210 στάντων μὲν Μενέλαος ὑπέιρεχεν εὐρέας ὦμους,
ἄμφω δ' ἐζομένω γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς·
ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους καὶ μῆδεα πᾶσιν ὕφαινον
ἦτοί μιν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
παῦρα μὲν ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολὺμυθος

Γ 215 οὐδ' ἀφαρμαρτοεπής· ἦ καὶ γένει ὕστερος ἦεν.
ἀλλ' ὅτε δὴ πολύμητις ἀναΐξειεν Ὀδυσσεὺς
στάσκειν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας,
σκῆπτρον δ' οὐτ' ὀπίσω οὔτε προπρηγνές ἐνώμα,
ἀλλ' ἀστεμφές ἔχεσκεν αἰδρεῖ φωτὶ εἰοκῶς·

Γ 220 φαίης κε ζάκοτόν τέ τιν' ἔμμεναι ἄφρονά τ' αὐτως.
ἀλλ' ὅτε δὴ ὅπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος εἶψ
καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν εἰοκότα χειμερήσιν,
οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆϊ γ' ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος·
οὐ τότε γ' ᾧδ' Ὀδυσῆος ἀγασσάμεθ' εἶδος ἰδόντες.

Ιλιάδα, ραψωδία Γ, στίχ. 204-225
(μετάφραση Α. Καραμπάτσου)

Κι ο συνετός Αντήνορας σε αυτήν ανταπαντάει·
γυναίκα πολύ αλάνθαστος ο λόγος τούτος που είπες.

Γ 205 Γιατί ήρθε κάποτε εδώ ο θείος Οδυσσέας
και η αιτία ήσουνα εσύ, να φέρουν αγγελίες
μαζί με τον Μενέλαο του Άρεως τον φίλο,
εγώ τους φιλοξένησα και φίλεψα στο σπίτι.
Φύση ευμαθή είχαν και οι δύο και σκέψεις δομημένες
αλλά στο χώρο σύναξης που σμίξανε των Τρώων.

Γ 210 Στέκονταν κι ο Μενέλαος σαφώς υπερτερούσε
με τους φαρδείς τους ώμους του, μα οι δυο σαν κάτσαν κάτω
ο πιο αξιοσέβαστος ήταν ο Οδυσσέας.
Και όταν λόγους άρχισαν και σκέψεις να υφαίνουν
ο μεν Μενέλαος βέβαια πολύ γοργά μιλούσε
με λίγα λόγια και σωστά πολυλογάς δεν ήταν.

Γ 215 Μα ούτε σφάλμα ο λόγος του σαν πιο μικρός που ήταν!
αλλά όταν αλήθεια ο πάνσοφος σηκώθηκε Οδυσσέας
στάθηκε και κάτω στη γη τα μάτια είχε καρφώσει
το σκήπτρο του ούτε εμπρός ούτε πίσω κινούσε
το κράταγε έτσι ασάλευτο, και αμήχανος φαινόταν.

Γ 220 Έλεγες ήταν άμυαλος, μωρός, και χωρίς σκέψη!
μα σαν από τα στήθη του βγήκαν φωνή και λόγια
όμοιες νιφάδες του χιονιού που πέφτουν τον χειμώνα.
άλλος θνητός αδύνατο να συγκριθεί με εκείνον
και τότε βέβαια αυτή του Οδυσσέα η όψη
δεν μας παραξένευε κοιτώντας τον σαν πρώτα.

Ιλιάδα, ραψωδία Γ, στίχ. 204-225

(μετάφραση Καζαντζάκη-Κακριδής)

Και τότε ο φρόνιμος Αντήνορας απηλογοιά της δίνει:
«Σωστός αλήθεια που 'ναι ο λόγος σου, κυρά μου, ετούτος τώρα
τι έχει ο Οδυσσεάς έρθει στο κάστρο μας ο αρχοντογεννημένος
με το Μενέλαο τον πολέμαρχο, σταλμένοι απ' αφορμή σου.
Κι ατός μου εγώ τους καλοσκάμισα, τους κόνεψα στο σπίτι,
και γνώρισα καλά το διώμα τους, το γνωστικό μυαλό τους.
Κι όταν μια μέρα μες στη σύναξη των Τρώων βρεθήκαν κι ήταν

Γ 210 ορθοί, ο Μενέλαος εξεχώριζε με τους φαρδιούς τους ώμους.
Μα όπως καθίζαν, πιο αρχοντόκορμος μας φάνταζε ο Οδυσσεάς.
Ωστόσο, σαν αρχίζαν κι ύφαιναν βουλές και λόγια ομπρός μας,
ασκόνταφτα ο Μενέλαος—το 'βλεπες—στη σύναξη εμιλούσε.
Αλήθεια, λιγοστά τα λόγια του, μα χτυπητά· δεν ήταν
πολυλογάς μηδέ μωρόλογος, κι αν πιο μικρός στα χρόνια.
Μα ως ο Οδυσσεάς ο πολυμήχανος πετάγονταν απάνω,
στεκόταν, πα στη γη τα μάτια του κρατώντας στυλωμένα,
και το ραβδί του δεν το σάλευε για μπρος για πίσω διόλου,
παρά το φούχτωνε έτσι ασάλευτο, λες κι άπραγος πως ήταν·

Γ 220 για ξεροκέφαλο κι ανέμυαλο τον έπαιρνες αλήθεια.
Μα κάθε που απ' τα στήθια του έβγαζε φωνή τρανή, και πέφταν
έτσι πυκνά πυκνά τα λόγια του σαν του χιονιού οι τουλούπες,
άντρας θνητός κανείς δε δύνουνταν να μετρηθεί μαζί του,
και τότε πια δεν εγνοιαζόμαστε για του Οδυσσέα το θώρι.»

Ιλιάδα, ραψωδία Γ, στίχ. 204-225
(μετάφραση Πολυλά)

Και προς αυτήν απάντησεν ο συνετός Αντήνωρ:
«Λόγον τώντι αληθινόν, ω δέσποινα, μας είπες·

Γ 205 »γιατ' ήλθ' εκείνος άλλοτε για σέν' αποσταλμένος
εδώ με τον Μενέλαον και φιλικά στο σπίτι
τους δέχθηκα κι εγνώρισα την πλάση και των δύο
και την μεγάλην σύνεσιν· αλλ' όταν εσταθήκαν
των Τρώων εις την σύνοδον ο Ατρείδης τον περνούσε

Γ 210 »με τους μεγάλους ώμους του και ότ' ήσαν καθισμένοι
εφάνη σεβαστότερος ο θείος Οδυσσέας·
αλλ' όταν λόγους συνετούς να ειπούν στα πλήθη αρχίσαν,
γοργότατα ο Μενέλαος και σύντομα ομιλούσε,
αλλά κοφτά, γλυκά πολύ, χωρίς στιγμής να φύγει

Γ 215 »απ' τον σκοπόν, νεότερος αν κι ήταν του Οδυσσέα·
αλλ' όταν ο πολύβουλος σηκώθηκε Οδυσσέας,
στέκονταν με τα μάτια του στη γη προσηλωμένα,
και μήτ' εμπρός το σκήπτρο του κινούσε μήτ' όπισω
και το βαστούσε ασάλευτο σαν πράξει να μην είχε,

Γ 220 »θα 'λεγες που 'ναι ένας μωρός κι από χολήν γεμάτος.
Αλλ' άμ' από τα στήθη του βγήκε η φωνή η μεγάλη
και ωσάν πυκνές χιονόψιχες οι λόγοι του πετιόνταν,
θνητός δεν ήταν άξιος να μετρηθεί μ' εκείνον·
και τότε δεν μας ξίπασεν η όψης του ωσάν πρώτα».

Ιλιάδα, ραψωδία Γ, Στίχ. 204-225
(μετάφραση Α. Πάλλη)

Γυρνάει τότε ο Αντήνορας και της Λενιώς της κάνει
«Ναι, κόρη μου, πολύ σωστά το λόγο αφτό τον είπες.

Γ 205 »Γιατί ήρθε μια φορά εδώ ο θεϊκός Δυσσέας,
»σταλμένος με το βασιλιά Μενέλα απ' αφορμή σου.
»έγινα εγώ προστάτης τους, τους φίλεψα στο σπίτι,
»είδα τη γνώμη και των δυο και τις βαθιές τους σκέψεις.
»Τότες σαν πήγαν έσμιξαν τη συντυχιά των Τρώων,

Γ 210 »όρθιοι, τους ώμους πιο αψηλά τους κράταε ο Μενέλας,
»κάθονταν, και πιο αρχοντικός φαινότανε ο Δυσσέας·
»όταν απέ έφτασε η στιγμή στο πλήθος να λαλήσουν,
»τότε ο Μενέλας γλήγορα και λίγαμίλαε λόγια,
»μα λίγα και καλά, επειδής πολύλογος δεν ήταν

Γ 215 »και φωνακλάς μωρόγλωσσος ... ή σαν πιο νιος στα χρόνια.
»Μα ολόρθος σαν τινάζουνταν ο γνωστικός Δυσσέας,
»έστεκε, χάμου βλέποντας, με μάτια στυλωμένα
»στη γης, και το ραβδί μπροστά για πίσω δεν κουνούσε,
»παρά το βάσταε ασάλεφτο σαν άπραχτος κανένας·

Γ 220 »λες ήταν άθρωπος ζαβός, ξεκουτιασμένος έτσι.
»Μα τη μεγάλη όμως φωνή σαν έχυνε απ' τα στήθια
»οι λόγοι του 'βγαιναν πυκνοί σα χιόνια το χειμώνα,
»θνητό δεν είχε πουθενά να φτάνει το Δυσσέα.
»Τότ' όχι! δεν τον βλέπαμε με τόση καταφρόνια.»

Ο Μενούσης

Διασκευή Α. Β. Καραμπάτσος
(Παίζοντας με τι πεντάμετρη λύρα)

Ιαμβικό μέτρο:

Μενούσης και Ρεσούλ αγάς μαζί και ο Πετούσης,
πηγαίνουν στο κρασοπουλειό να φάνε και να πιούνε.

Τροχαϊκό μέτρο:

Τρώγαν πίναν και γλεντούσαν και για όμορφες μιλούσαν.

Δακτυλικό μέτρο:

Τις ρούσες παίνευαν τις γαλανές, τις άσπρες έβρισκαν όλες καλές.
Και του Μενούσαγα τη λυγερή, κάποιος την παίνευε πάρα πολύ.

Αναπαιστικό μέτρο:

Που την έχεις ιδεί και την ξέρεις Και την παίνεψες τόσ' όσο λίγοι;
Στο πηγάδι με στάμνα σαν πήγε για να πάρει από κείνο νερό.
Κει την είδα τις είπα ένα λόγο το μαντήλι μου έπλυνε αυτή.

Αμφιβραχικό μέτρο:

Σαν είδες σαν ξέρεις για πες τι φορά;
Χρυσό μεσοφόρι, που έχει φλουρί.

Ιαμβικό:

Κρασί το νου του ζάλισε, πάει σπίτι και τη σφάζει.

Τροχαϊκό μέτρο:

Ἐκλεγε ξεμεθυσμένος, το πρωί ο Μενούς αγάς.

Δακτυλικό μέτρο:

Πάπια μου, χήνα μου, βρε νεραντζιά.

Σήκω και μιλά μου, όπως παλιά.

Αμφιβραχικό μέτρο:

Σηκώσου και ντύσου και μπες στο χορό.

Αναπαιστικό μέτρο:

Να μαράνεις τα νια παλικάρια,

σαν σε δούνε ξανά να χορεύεις.

Ιαμβικό μέτρο:

Και εγώ ο καημένος να χαρώ,

σαν δω πως είσαι στο χορό.

Οι στίχοι:

1. Ο Μενούσης, ο Μπερμπίλης κι ο Ρεσούλ Αγάς
2. σε κρασοπουλιό πηγαίναν για να φαν, να πιουν.
3. Κει που τρώγαν, κει που πίναν και που γλένταγαν
4. κάπου πιάσαν την κουβέντα για τις έμορφες:
5. «Όμορφη γυναίκα πο 'χεις βρε Μενούσ' Αγά.»
6. «Πού την είδες, πού την ξέρεις και τη μολογάς;»
7. «Χτες την είδα στο πηγάδι που 'παιρνε νερό
8. »και της 'δωσα το μαντήλι και μου το 'πλυνε.»
9. «Αν την είδες κι αν την ξέρεις πες μας τι φορεί;»
10. «Ασημένιο μεσοφόρι με χρυσό φλουρί.»
11. Κι ο Μενούσης μεθυσμένος πάει την έσφαξε.
12. Το πρωί ξεμεθυσμένος πάει την έκλαψε:
13. «Σήκου πάπια, σήκου χήνα, σήκου νεραντζιά.
14. »Σήκω λούσου και χτενίσου κι έμπα στο χορό.
15. »Να σε δουν τα παλικάρια να μαραίνονται
16. »να σε ιδώ κι εγώ ο καημένος να σε χαίρομαι».

Η προσευχή του Έκτορα

Θα σας παρουσιάσουμε το ίδιο θέμα με το ίδιο ακριβώς νόημα με όλα τα ποιητικά μέτρα (πένε).

Το παρακάτω θέμα είναι από τον Όμηρο και το διαλέξαμε για τον συμβολισμό του.

Ο Έκτορας αποφασίζει να δώσει μάχη με τον Αχιλλέα, παρά τα παρακάλια της Ανδρομάχης καθώς την αποχαιρετά. Σηκώνει το γιο του ψηλά και προσεύχεται στους θεούς γι' αυτόν.

Τίποτα δεν αφήνει στην τύχη ο Όμηρος, τίποτα. Ό,τι γράφει είναι διδαγμα, δεν είναι περιγραφή.

Ας θαυμάσουμε τον Όμηρο που βάζει άξια λόγια σε άξιο άνθρωπο, αδιάφορο αν ήταν από το μέρος των εχθρών, όπως ο Τρώας Έκτορας.

Ζεῦ ἄλλοι τε θεοὶ δότε δῆ
καὶ τόνδε γένεσθαι παῖδ' ἐμόν
ὥς καὶ ἐγὼ
περ ἄριπρεπέα Τρώεσσιν,

ὦδε βίην τ' αγαθόν,
καὶ Ἰλίου ἀνασσειν·
καὶ πότε τις εἴποι
πατρός γ' ὄδε πολλόν ἀμείνων

ἐκ πολέμου ἀνιόντα·
φόροι δ' ἔναρα βροτόεντα
κτείνας δῆϊον ἄνδρα,
χαρεῖή δέ φρένα μήτηρ.

Ερμηνεία κειμένου:

Δία και οι άλλοι θεοί, δώστε λοιπόν
να γίνει και αυτό το παιδί μου,
όπως κι εγώ,
περίλαμπρο στους Τρώες.

Έτσι δύνατός, γενναίο
και να βασιλεύσει με ισχύ στην Τροία·
και κάποτε να πει κάποιος,
«αυτό βέβαια είναι ανώτερο του πατέρα».

Όταν θα επιστρέψει από τον πόλεμο·
να φέρει λάφυρα ματωμένα,
αφού κτυπήσει άντρα εχθρό,
να χαρεί στην καρδιά της η μητέρα του.

Μετάφραση και έμμετρη διασκευή από Α.Β. Καραμπάτσο.

Μετάφραση και έμμετρη διασκευή
από Α.Β.Καραμπάτσο
Ιαμβικό μέτρο
(Όπως: Αρχιμηγιά κι αρχή χρονιά)

Πατέρα Δία μου κι εσείς
υπόλοιποι θεοί μου
δώστε ο γιος μου να γενεί
σαν με λαμπρός στην Τροία.

Άντρας τρανός να κυβερνά
με δύναμη την Πόλη
κι ένας να πει του αλλουνού
καλύτερός μου είναι.

Σαν θα γυρίζει μ' αίματα
και λάφυρα πολέμου,
με νικημένους τους εχθρούς,
χαρά της μάνας θά 'ναι.

Τροχαϊκό μέτρο
(Όπως: Σε γνωρίζω από την κόψη)

Δία τ' ουρανού πατέρα
κι όλοι οι άλλοι εσείς θεοί,
δώστε ο γιος μου σαν εμένα
μες στους Τρώες να γενεί.

Άνδρας δυνατός να ζήσει.
Μέσ' την Τροία λαμπερός
να 'ν' αυτός σαν κυβερνήσει
από μένα πιο καλός.

Να γυρίζει με τα κούρσα
άνδρα εχθρό σαν πολεμά.
Να τον βλέπει τότε η μάνα
και ν' αγάλλεται βαθιά.

Δακτυλικό μέτρο
(Όπως: Τ' άλογο τ' άλογο)

Δώσε πατέρα μου Δία, θεοί
τούτος ο γιος μου τρανός να γενεί.
Να κυβερνήσει την Τροία αυτός
σαν τον πατέρα του να 'ναι καλός.

Δύναμη να 'χει και άντρας λαμπρός
μέσα στους Τρώες ο πιο δυνατός,
Καλύτερός του να λεν είν' αυτός
κι από εμένα που 'μαι ο γονιός.

Και με τα λάφυρα αυτός σαν γυρίζει
μ' αίματα απ' άντρες που θα 'χει σκοτώσει,
τότε η μάνα θα βλέπει το γιο της
και θα αγαλλιάζει βαθιά η καρδιά της.

Αναπαιστικό μέτρο
(Μέτρο σε ρυθμό ανάπαιστου)
(Όπως: Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη)

Ω! θεοί και συ Δία πατέρα,
δώστε όλοι εσείς στο παιδί μου,
σαν κι εμένα να έχει μια μέρα,
μες την Τροία λαμπρή την τιμή του.

Πιο τρανός εις τη δύναμη να 'ναι,
Σαν την Τροία αυτός κυβερνήσει.
Και να λένε αυτόν σαν κοιτάνε,
τον πατέρα του έχει νικήσει.

Να γυρίζει με κούρσα πολέμου
σκοτωμένων εχθρών, ματωμένα.
Να τον βλέπει η μάνα του θε' μου,
ν' αγαλλιάζει η καρδιά της, το βλέμμα.

Αμφιβραχικό μέτρο
(Μέτρο σε ρυθμό αμφιβραχύ-έως)
(Όπως: *Να ζήσης Ισμήνη και χρόνια πολλά*)

Πατέρα μου Δία κι οι άλλοι θεοί,
σε δώσετ' ο γιος μου λαμπρός να γενεί.
Την τύχη μου να 'χει να είναι τρανός,
στην Τροία να γίνει κι αυτός αρχηγός.

Σαν άντρας να κάνει πολλά και καλά
και να κυβερνήσει την Τροία σωστά.
Θα λέει ο καθένας που κρίνει ορθά,
πολύ το γονιό του ετούτος περνά

Με κούρσα που θα 'ναι γεμάτα από αίμα,
εχθρών που στη μάχη θα έχει σκοτώσει.
Γυρνώντας, η μάνα βαθιά θα 'γαλλιάσει,
σαν ρίξει στο γιο της επάνω το βλέμμα.

Μετάφραση της *Ιλιάδας* σε έμμετρη διασκευή Α.Β. Καραμπάτσου.

Παράρτημα

A. Τα ποιητικά ρεύματα

Ρομαντισμός
Παρνασσισμός
Συμβολισμός
Πεσιμισμός
Ελεύθερος στίχος
Υπερρεαλισμός
Είναι χρήσιμος ο υπερρεαλισμός
Ποιητής και αναγνώστες.
Επίλογος: Παν μέτρον άριστον

Ρομαντισμός

Στην Ελλάδα μετά την απελευθέρωση αναδείχτηκε από τους Φαναριώτικες λόγιους, στην Αθήνα, η Ρομαντική ποίηση, οι οποίοι συνέχισαν τη λόγια παράδοση του Φαναριού. Κυριότεροι εκπρόσωποι είναι: Α. Ραγκαβής, Π. Σούτσος, Α. Παράσχος κ.ά. Είναι επηρεασμένοι από το ρομαντισμό και γράφουν συνήθως στην καθαρεύουσα.

Οι ρομαντικοί καλλιτέχνες θεωρούν ότι τα αισθήματα και η φαντασία των ανθρώπων είναι σημαντικότεροι οδηγοί από τη λογική.

Ένιωθαν συμπάθεια για τους αδύναμους και τους καταπιεσμένους και υμνούσαν τη ζωή των «απλών ανθρώπων». Ο αγώνας για την ελευθερία και η ηρωική εξέγερση ενάντια στους κανόνες που θεωρούσαν άδικους της κοινωνίας τους ενέπνεαν συχνά στα έργα τους.

Ο Γάλλος ποιητής Σαρλ Μπωντλαίρ περιγράφοντας το κίνημα του Ρομαντισμού, είπε: «Ο ρομαντισμός δεν βρίσκεται ούτε στην επιλογή του θέματος ούτε στην ακριβή αλήθεια, αλλά περισσότερο στον τρόπο

που αισθάνεται κανείς τον κόσμο» και φαίνεται τούτος ο ορισμός να είναι ο πιο ρεαλιστικός ορισμός, αν και διατυπώθηκε από ρομαντικό ποιητή.

Ο Τζων Κητς ένας άλλος άγγλος ρομαντικός ποιητής είπε «Η ομορφιά είναι αλήθεια, η αλήθεια ομορφιά. Αυτό είναι το μόνο που γνωρίζεις στον κόσμο τούτο, και το μόνο που πρέπει να γνωρίζεις». Εδώ είναι η πλάνη και το αδύνατο σημείο του ρομαντισμού

Συσχετίζει το ωραίο με την αλήθεια, έτσι άκριτα και ενορατικά δηλώνει και μάλιστα, με κατηγορηματικό τρόπο, ότι είναι το μόνο που πρέπει να γνωρίζεις. Αυτή η άποψη όμως είναι αυθαίρετη και αλαζονική. Αυτές οι δογματικές αλήθειες ακυρώνουν τον ρομαντισμό που γεννήθηκε κυρίως ως αντίδραση στο δογματισμό.

Εμείς θα διορθώναμε τον λόγο του Τζων Κητς ως εξής:

“Η αλήθεια είναι ομορφιά αλλά η ομορφιά δεν είναι αλήθεια, –αυτό είναι το μόνο που μπορείς με ευκολία να μάθεις να γνωρίζεις στον κόσμο τούτο, και φυσικά θα πρέπει να μάθεις να ερευνάς πότε μια ομορφιά είναι αληθινή”, που αυτό είναι το δύσκολο. Η αλήθεια είναι αντικειμενικά καλή ενώ η ομορφιά είναι υποκειμενικά καλή.

Οι κοινωνίες έφτιαξαν και φτιάχνουν πολλές ομορφιές: Όμορφα θρησκευτικά δόγματα, όμορφα κάστρα, όμορφα ήθη, όμορφα έθιμα, όμορφα λογοτεχνικά ρεύματα, όμορφα πολιτικά πιστεύω, όμορφη δικαιοσύνη, αλλά ποιο από όλα αυτά είναι αληθινό;

Η αλήθεια απαιτεί ορθολογισμό και λογική απόδειξη. Οι θεωρίες όλες, αν σέβονταν την αλήθεια, θα ήταν σεμνότερες και δημοκρατικότερες και ασφαλώς λιγότερο δογματικές, άρα και λιγότερο επίφοβες.

Παρνασσισμός

Ο όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1886 στην Ευρώπη και αποτελεί αναφορά στο ελληνικό βουνό Παρνασσός που κατά την μυθολογία ήταν η κατοικία των Μουσών.

Ο παρνασσισμός είναι μία αντίδραση στις ακρότητες του ρομαντι-

σμού και επανάφερε στην ποιητική τεχνική και στην τέχνη στοιχεία του κλασικισμού.

Το 1890 εκδίδονται στην Αθήνα ποιητικές συλλογές που σηματοδοτούν την εμφάνιση της Νέας Αθηναϊκής Σχολής όπου φαίνεται η απομάκρυνση από την Αθηναϊκή, λεγόμενη, Σχολή ή Ρομαντική. Η γλώσσα των ποιημάτων είναι η δημοτική, οι τόνοι χαμηλοί και ο κύριος εκπρόσωπος της γενιάς αυτής είναι ο Κωστής Παλαμάς. Οι νέοι αυτοί ποιητές ακολουθούν, κυρίως το ρεύμα του παρνασισμού που σέβεται απόλυτα τους ποιητικούς κανόνες και έχει ρεαλισμό στα θέματά του.

Οι παρνασιστές συστήνουν ρεαλιστική περιγραφή και όχι προβολή μόνο των συναισθημάτων που πρόβαλε ο ρομαντισμός.

Η αξία των ποιημάτων επιτυγχάνεται με τις ακριβείς περιγραφές, με τα υψηλά νοήματα και την επιμονή στην αναζήτηση των κατάλληλων λέξεων.

Σχετικά με τη μορφή των ποιημάτων, οι παρνασιστές στράφηκαν προς την κλασική αρχαιότητα και απαιτούσαν τελειότητα. Επεξεργάζονταν τους στίχους και πειθαρχούσαν στους μετρικούς κανόνες. Αυτό το τελευταίο άλλωστε είναι και η κυριότερη ειδοποιός διαφορά μεταξύ ποιήματος και πεζού λόγου και το μεγαλύτερο πλεονέκτημα των ποιημάτων έναντι του πεζού λόγου.

Οι Ορθολογιστές παρνασιακοί ποιητές είναι ρεαλιστές, έχουν αντικειμενική εκτίμηση των πραγμάτων, ξέρουν ότι δεν γυρίζει ένα ποτάμι πίσω ούτε σχίζονται στα δύο τα βουνά και έτσι δεν ενεργούν με υπερβολική αισιοδοξία ή και μάταια.

Οι ρομαντικοί ποιητές αντίθετα έχουν πληθωρική φαντασία πιστεύουν ότι θα γυρίσει το ποτάμι πίσω, ότι θα σχιστεί το βουνό με συνέπεια να ενεργούν με υπερβολική αισιοδοξία και να θορυβούν μάταια.

Οι κοινωνίες μας, όμως, αιώνες τώρα ακολουθούν αυτούς που θορυβούν και πορεύονται με τους θορύβους των ρομαντικών. Και για να μιλούμε δίκαια και ευγενικά, για τους ρομαντικούς, πρέπει να πούμε ότι εμείς οι άνθρωποι ακολουθούμε και πορευόμαστε με τους μελωδικούς και αρμονικούς θορύβους που η άκρατη και πληθωρική

ελπίδα των ρομαντικών ντύνει όμορφα τις αδύναμες ιδέες τους με τις «μικρές» αλήθειες. Οι κοινωνίες δεν ακολουθούν τους ορθολογιστές, αν και έχει περισσότερη αλήθεια ο λόγος τους, γιατί οι ορθολογιστές είναι όλο σκεπτικισμό, αμφισβήτηση και δισταγμό στο να δώσουν στις ιδέες τους τη βεβαιότητα της αλήθειας που απαιτεί ο κόσμος. Πού καταλήγουμε:

Είναι γοητευτικός και ωραίος ο ρομαντισμός γιατί ονειρευόμαστε με αυτόν, αλλά δεν μπορούμε να ζούμε χωρίς την αλήθεια.

Είναι χρήσιμος και σεβαστός ο ρεαλισμός γιατί μας βοηθάει να δούμε την αλήθεια, αλλά δεν μπορούμε να ζούμε και χωρίς όνειρα.

Συμβολισμός

Στην αρχή του 20ου αιώνα ο θεωρητικός του συμβολισμού, ο ελληνικής καταγωγής, γάλλος ποιητής Ζαν Μωρεάς, παρότρυνε πολλούς Έλληνες ποιητές να ακολουθήσουν το νέο ρεύμα του συμβολισμού. Ο Παλαμάς, ο Σικελιανός και άλλοι προσχώρησαν αρκετά στο συμβολισμό, αλλά εκείνος που σημείωσε μεγάλη επιτυχία είναι ο Καβάφης, αν και δεν αξιολογήθηκε θετικά στην αρχή, κυρίως, λόγω της ιδιότυπης γραφής του –σχεδόν πεζός λόγος– και της μορφής της γλώσσας- ανάμειξη καθαρεύουσας και δημοτικής.

Συμβολισμός γενικά είναι η αντικατάσταση μιας έννοιας από κάποια άλλη η οποία να παραπέμπει στην πρώτη. Χρήση συμβόλων κάνουν όλες οι επιστήμες, όπως τα μαθηματικά ($\Phi=1,61803$), η φυσική ($E=mc^2$), η θρησκεία (Ι.Χ.Θ.Υ.Σ.) κ.ά. Στην ποίηση το σύμβολο δεν είναι γνωστό εκ των προτέρων, όπως στα μαθηματικά ή στη φυσική που εκεί, κατά συνθήκη, αποφασίζεται το τι θα συμβολίζει (σημαίνει), αλλά αφήνεται στην διακριτική ευχέρεια του ποιητή να το προσδιορίσει όπως αυτός θέλει.

Το να φανερώνεται άμεσα το νόημα ενός συμβόλου είναι αλήθεια ότι καταστρέφεται μέρος της αξίας ενός ποιήματος. Ο ποιητής πρέπει να δώσει τα κρυφά έξυπνα σύμβολα με επινόηση, ώστε να αισθανθεί ο αναγνώστης την απόλαυση που δίνει η διαδικασία της

σταδιακής αποκάλυψης. Οι ποιητές θέτουν τον προβληματισμό και οι αναγνώστες βρίσκουν τις λύσεις.

Ο συμβολισμός γενικά και ειδικότερα στην ποίηση πρέπει να έχει λογική με μαθηματική δομή. Το ποίημα είναι ένα πρόβλημα που απαιτεί λύση. Τούτο ακριβώς επισημαίνει και ο Ελύτης όταν δηλώνει ότι: «Αν δεν έχεις κάνει έρωτα ποτέ σου με τα μαθηματικά, (να αγαπήσεις τη λογική πειθαρχία τους) δεν θα μπορέσεις να αποδείξεις ότι τα γραπτά σου τους μοιάζουν», ότι, δηλαδή, έχουν μια λογική ακολουθία και δεν είναι ασυναρτησίες παρατεταγμένων λέξεων.

Η βοήθεια για την αποκάλυψη της έννοιας που κρύβει το σύμβολο είναι βασική υποχρέωση του ποιητή αλλά πρέπει να την υποδείξει με κάποιο επιδέξιο ποιητικά και λογικό τρόπο.

Από εδώ αρχίζει ο «Γολγοθάς» των ποιητών ή ο δικός μας. Γιατί ποίηση γενικά είναι η τέχνη να περιγράψεις μια σκέψη με ιδιαίτερο ελκτικό λόγο και έξυπνα υπονοούμενα, ειδικότερα δε ο συμβολισμός απαιτεί ο ποιητής να δίνει μεγάλη έμφαση στα σύμβολα. Για τους λόγους αυτούς, ο ποιητής πρέπει να φροντίζει πρώτα, να είναι ο λόγος του ελκτικός, να έχει, δηλαδή, ένα ή μερικά από τα ακόλουθα: ρίμα, μέτρο, τονισμό, πύκνωμα λόγου, ειδική σύνταξη και γενικά αισθητικούς κανόνες και δεύτερο και σημαντικότερο, να φροντίζει τα σύμβολα να εκτεθούν με ένα έξυπνο τρόπο που θα βοηθήσει τον αναγνώστη να βρει τον θησαυρό, να βρει την λύση που κρύβει ο ποιητής με την περιγραφή του.

Η αξία των ποιημάτων δεν είναι εύκολο να εκτιμηθεί, γιατί οι κρίσεις μας δέχονται «επιδράσεις» από παράγοντες εξωποιητικούς όπως: κοινωνικές συγκυρίες, λαϊκές προσδοκίες και πολιτικές σκοπιμότητες.

Αυτό επαληθεύεται και από σχετική έρευνα του πανεπιστημίου του Κέμπριτζ. Ζητήθηκε από τους φοιτητές να αξιολογήσουν και κατατάξουν άγνωστά τους ποιήματα, διάσημων και άσημων ποιητών, χωρίς να γνωρίζουν οι φοιτητές σε ποιους ανήκουν. Πολλά ποιήματα που είχαν «ένδοξους δημιουργούς» αλλά ήταν χωρίς την υπογραφή τους, δεν αναγνωρίστηκαν ως σπουδαία ή και αντίστροφα, μερικά αγνώστων ποιητών αξιολογήθηκαν ως σπουδαιότερα των γνωστών

ποιητών. Αυτό δείχνει ότι, όταν αξιολογούμε ποιήματα που τα έχουν γράψει διάσημοι ποιητές επηρεαζόμαστε από τις εικασίες μας και τις επιδράσεις της φήμης των δημιουργών τους.

Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να αμφισβητούμε τους καλούς ποιητές αλλά πρέπει να στεκόμαστε απέναντί τους με κριτική διάθεση και σεβασμό. Προ πάντων, όμως, πρέπει να στεκόμαστε με σεβασμό στην υποχρέωσή μας να έχουμε αυτόνομη άποψη, προφυλάσσοντας την από την καθηλωτική αυθεντική ερμηνεία η οποία μας βοηθάει και είναι καλή μόνο όταν την κατανοούμε και την αποδεχόμαστε μετά από έλεγχο. Το να πει κάποιος «δεν ξέρω» είναι βαθύτερη γνώση από την ατεκμηρίωτη δήλωση του «ξέρω». Οι ποιητές έχουν ανάγκη και χαίρονται τα ερωτηματικά μας (;) και όχι τα θαυμαστικά μας (!). Οι ποιητές θέλουν να μας λύσουν τα χέρια όχι για παλαμάκια, αλλά να κολυπήσουμε χωρίς ... τα χειροσωσίβια που μας ρίχνουν από το κατάστρωμα.

Πεσιμισμός

Παράλληλα με τα διάφορα ρεύματα, στα χρόνια του Μεσοπολέμου, έκανε την εμφάνισή του ο πεσιμισμός. Μια ομάδα ποιητών τόνιζαν με την ποίησή τους την απογοήτευσή τους και την έλλειψη ιδανικών. Ο σημαντικότερος εκφραστής αυτών ήταν ο Καρυωτάκης, ο οποίος θεωρείται και ο κύριος εκπρόσωπος του πεσιμισμού.

Πεσιμισμός είναι η εστίαση της ματιάς πάνω στα κακά (τα οξύτονα!) του κόσμου.

Όταν η εστίαση αυτή συνοδεύεται από ορθή και κριτική εξέταση των κακώς κειμένων πραγμάτων, τότε, ενεργοποιεί τις δυνάμεις μας και αμυνόμαστε και καταπολεμούμε το κακό που παρατηρούμε γύρω μας. Δηλαδή εδώ ο πεσιμισμός βοηθάει τον άνθρωπο να επιβιώνει μέσα στο κακό αφού προσπαθεί να το διαχειρίζεται με ρεαλισμό και να το πολεμάει.

Όταν η εστίαση αυτή δεν συνοδεύεται από ορθή και κριτική εξέταση των κακώς κειμένων πραγμάτων, τότε, δεν ενεργοποιεί

τις δυνάμεις μας και δεν αμυνόμαστε και ούτε καταπολεμούμε το κακό γιατί η εστίαση καταλήγει σε μια αφοριστική διαπίστωση ότι είναι καθολικά κακός και μη αναστρέψιμος ο κόσμος. Δηλαδή εδώ ο πεσιμισμός οδηγεί τον άνθρωπο να υποταχθεί στο κακό και πείθεται ότι τα πράγματα είναι «μαύρα» και θα παραμείνουν «μαύρα». Δεν πολεμάει το κακό και προσπαθεί να βρει ουτοπικές διεξόδους.

Η δεύτερη αυτή εκδοχή όταν ενισχυθεί από ψυχοπαθολογικά σύνδρομα εδραιώνεται σαν πεποίθηση και οδηγεί τους ανθρώπους σε παθητική αδράνεια με υπερβολές που συνήθως οδηγούν σε αυτοκαταστροφή.

Ένα τέτοιο ρεύμα πεσιμιστικό δημιουργήθηκε και στο χώρο της ποίησης με αποτέλεσμα να γραφτούν κείμενα με «μωβ» αποχρώσεις, που έκαναν θόρυβο, όχι για την σημαντικότητα των ιδεών του, αλλά για την υπερβολική τους απαισιοδοξία και την απαξίωση της ζωής. Τόνισαν το μηδενισμό των αξιών και της ζωής, σε τέτοιο σημείο, που πολλές φορές οι ποιητές το επιβεβαίωσαν εμπράκτως (ο Καρυωτάκης αυτοπυροβολήθηκε, καθώς είχε κάνει και ο Περικλής Γιαννόπουλος με δραματικότερο τρόπο. Εκείνος αφού δανείστηκε ένα λευκό άλογο, το καρβάλικεψε και στα λευκά ντυμένος μπήκε βαθιά στη θάλασσα και πυροβολήθηκε.

Ο πεσιμισμός, όπως και όλες οι φιλοσοφίες κινδυνεύουν από τις ατράνταχτες πεποιθήσεις των μέτρων, που μη μπορώντας να χωρέσουν στους στενούς έλικές τους τα μεγάλα μηνύματα των στοχαστών, τα απλοποιούν επιπόλαια και λανθασμένα και προτείνουν με βροντερό και ενθουσιώδη τρόπο αδιέξοδες λύσεις για τα μεγάλα κοινωνικά ζητήματα του ανθρώπου.

Πού καταλήγουμε: Το ερώτημα είναι: Ο πεσιμισμός που σημαίνει ότι βλέπω κάκιστα τα πράγματα, διδάσκει δυναμική δράση κατά του κακού ή παθητική υποταγή στο κακό;

Την απάντηση θα την εκμαιεύσουμε αν ξαναπιάνουμε με σεβασμό τον παλιό λόγο του Αριστοτέλη, που λέει ότι σε ηθικά θέματα δεν υπάρχει μεσότητα. Άρα πρέπει να καταλήξουμε ποιο είναι ηθικό: η δράση ή η υποταγή; και τότε θα έχουμε απάντηση προσωπική, εξατομικευμένη.

Ελεύθερος στίχος

Η χρονιά 1930 εμφανίζονται τα πρώτα ποιήματα του μοντερνισμού στην ποίηση. Η ποιητική γενιά του 1930 συνδέεται με την πλήρη αποδέσμευση από τον παραδοσιακό στίχο. Μετά το 1930 πλήθυναν οι εκδόσεις ποιημάτων με ελεύθερο στίχο, κυρίως από άσημους και άγνωστους ποιητές που θεώρησαν τον νέο τρόπο γραφής εύκολο και άνευ ποιητικών κανόνων. Άδραξαν την ευκαιρία και έγραψαν και γράφουν ανεξέλεγκτα πεζό λόγο και τον βαπτίζουν ποίηση.

Αρκετοί ποιητές δεν θα μπορούσαν να γράψουν με άλλο τρόπο γραφής, όχι γιατί δεν τους εξέφραζε άλλος τρόπος γραφής, αλλά επειδή δεν διέθεταν τους ποιητικούς στοχασμούς που απαιτεί η ποίηση.

Ωστόσο μερικοί ποιητές, που είχαν ταλέντο, όπως ο Σεφέρης ο Ελύτης και λίγοι άλλοι έγραψαν και αξιόλογα ποιήματά σε ελεύθερο στίχο. Αξιόλογα μεν ως προς την πυκνότητα του περιεχόμενου και τα μηνύματα τους αλλά στην μορφή τους δεν τηρούν ποιητικούς κανόνες και αυτό είναι ένα μεγάλο ποιητικό «θέμα» που «προβληματίζει» πολλούς αν οι ποιητές που χρησιμοποιούν τον ελεύθερο στίχο είναι ποιητές που γράφουν ποιήματα ή περιλήψεις δοκιμίων πεζογραφίας.

Υπερρεαλισμός

Την ίδια περίπου εποχή του μεσοπολέμου εισάγεται στην Ελλάδα ο υπερρεαλισμός (ελεύθερος στίχος με πλήρη ποιητική και νοηματική αταξία) με την «Υψικάμινο» του Εμπειρικού και άλλα έργα. Τα ποιήματα φαίνονται να γράφονται σαν να βρίσκεται ο νους σε παραλήρημα έξω από λογικούς συνειρμούς.

Το νέο ρεύμα ενθάρρυνε πολλούς, λόγω της μη ελεγχόμενης ασάφειας των νοημάτων και της παντελούς έλλειψης ποιητικών κανόνων, να γράψουν ασυναρτησίες, που η διερμηνεία τους, λόγω έλλειψης κάθε στοιχείου ρεαλισμού, οδηγεί σε απίθανες εικασίες περιτών, τάχα, βαθυστόχαστων εννοιών που περιέχουν.

Ο υπερρεαλιστικός αυτοματισμός συνίσταται στη διαδικασία γραφής κατά την οποία ο δημιουργός ποιητής λειτουργεί αυθόρμητα, προβάλλοντας με αυτό τον τρόπο το ασυνείδητο, χωρίς κανένα στοιχείο αυτολογοκρισίας ή ηθικού και αισθητικού περιορισμού. Η αυτόματη μέθοδος συνίσταται σε ένα είδος τυχαίας καταγραφής των σκέψεων πάνω στο χαρτί. Σαν μια αποκάλυψη.

Ο υπερρεαλισμός με την αυτόνομη γραφή του δημιουργεί μια επώδυνη γνωστική σύγκρουση στους ορθολογιστές, που είναι σχεδόν βέβαιοι ότι αποκάλυψεις δεν υφίστανται, παρά τους ισχυρισμούς των υπερρεαλιστών, ή τουλάχιστον είναι πιο σίγουροι οι ρεαλιστές, ότι οι σουρεαλιστές δεν μπορούν να αποκάλυπτουν, γιατί τους καθηλώνει η βεβαιότητά τους, που απορρέει από την πλάνη τους. Η πλάνη τους αυτή προκύπτει από την βιασύνη τους να δώσουν λύση σε μια θαυμάσια πράγματι υπόθεση που κάνουν.

Υποθέτουν, και έχει λογική βάση αυτή η υπόθεσή τους, ότι ο Καρτέσιος με τη λογική του ή, να πούμε πιο απλά, ο άνθρωπος με το μαθημένο τρόπο μάθησής του, δεν μπορεί να πάει πιο πέρα από αυτά που του έχουν μάθει να σκέφτεται, πρέπει να έρθει σε ρήξη, σε «γνωστική σύγκρουση» με αυτά που γνωρίζει, με τον τρόπο που σκέφτεται, με τη λογική του δηλαδή και αυτό είναι πολύ θετικό (αυτό αγαπητέ αναγνώστη θέλουμε και πρέπει να διδάσκουν τα σχολεία στους μαθητές, τη διαχείριση της γνωστικής σύγκρουσης).

Η αμφισβήτηση είναι ο έλεγχος μιας άποψης, μιας αλήθειας, αλλά δεν επαληθεύεται πάντα. Οι υπερρεαλιστές, ενώ με τη λογική τους απέρριψαν τη λογική, αποπειράθηκαν στη συνέχεια να βρουν λύσεις μέσα από το μονόδρομο, του να ονειρεύονται με ανοικτά μάτια –αυτοματοποιημένη σκέψη. Αλλά τις ανακαλύψεις ή τις αποκάλυψεις που τους δίνει η μέθοδός τους δεν τις αμφισβητούν –αν και η αμφισβήτηση ήταν η πεμπτούσια της θεωρίας τους– γιατί θα πέφτανε σε κυκλική αντίφαση.

Η ιδέα να αμφισβητήσουν την λογική και τα πάντα είναι καλή, αλλά η λύση που βρήκαν είναι πρόχειρη. Την ενστερνίστηκαν αυτή τη λύση, σαν εύκολη λύση, πολλοί και γεμίσαμε «σοφούς ποιητές» και καλλιτέχνες. Η τέχνη το πληρώνει περισσότερο, γιατί η αμφισβήτηση

απαιτεί φαντασία και η τέχνη έχει πολλή φαντασία, την χρειάζεται, αλλά χρειάζεται και τον έλεγχο της λογικής να φρενάρει το «αφήνιασμά» της.

Η αποκάλυψη αυτού που ψάχνουμε, αν ποτέ αποκαλυφθεί, (κανένας δεν μπορεί να το αμφισβητήσει ή επιβεβαιώσει αυτό) θα το αποκαλύψουν οι ορθολογιστές που διαθέτουν σπιβαρή κρίση, σκεπτικισμό και ικανότητα αυτοαξιολόγησης. Μέχρι τότε οι υπερρεαλιστές ή οι υπερρεαλιζόντες ας μη θορυβούν τόσο ενοχλητικά στα ποιήματά τους, γιατί είναι ιεροί χώροι.

Είναι χρήσιμος ο υπερρεαλισμός;

Εμείς, στη ρητορική ερώτηση: «ΕΙΝΑΙ Ο ΥΠΕΡΡΕΑΛΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΙΜΟΣ» απαντούμε με ερώτηση: «Είναι η αυτόματη γραφή ένα μέσο τέχνης που αναδεικνύει τις ιδέες ή είναι τρόπος συγκάλυψης του κενού ή ασφαλές καταφύγιο από άγνοια του κινδύνου;»

Την απάντηση θα την βρει κανείς, αν ανατρέξει στην επιχειρηματολογία του υπερρεαλιστών (σουρεαλιστών) που λένε: «Αν ο άνθρωπος στηριζόταν στην εμπειρία του μόνο, θα έβαζε πόδια και όχι ρόδες στην αμαξά του για να περπατήσει και αυτή όπως αυτός.»

Αυτή η σκέψη τους είναι σοφή, γιατί κηρύττει απειθαρχία στην τροχοπέδη της συμβατικής αλήθειας, της μαθημένης μας αλήθειας που μας πάει εκεί που έμαθε να μας πηγαίνει, αφού στηρίζεται μόνο στη λογική, αλλά και επικίνδυνα μωρή, αν δεν μπορείς να καταλάβεις ότι και αυτή η παραπάνω σοφή πρότασή τους είναι αποτέλεσμα επεξεργασίας της μαθημένης λογικής σκέψης και όχι ένα εύστοχο ευφυολόγημα.

Έτσι καταλήγουμε σε διττές απαντήσεις:

Ο δρόμος του υπερρεαλισμού θέλει τα φτερά της φαντασίας ακηδεμόνευτα να από την αυστηρή λογική να ψάξει για νέες εικασίες αλήθειας ή νέους θησαυρού. Και αυτό υπέχει θέσει. Ναι στον υπερρεαλισμό.

Ο δρόμος του υπερρεαλισμού, όμως, χωρίς τη σταθερά της λογικής είναι μια φλυαρία δόλου ή άγνοιας. Και αυτό υπέχει θέσει Όχι στον υπερρεαλισμό.

Θα λέγαμε στους υπερρεαλιστές, που κάνουν επίκληση επιλεγμένων θέσεων θετικών επιστημόνων, για να ισχυροποιήσουν τη θέση τους, ότι η λογική τους έχει ελλείψεις.

Σεβαστοί άνθρωποι του υπερρεαλισμού, που θέλετε να ταυτίζεται την απροσδιοριστία σας με την απροσδιοριστία των υποθέσεων των Φρόιντ και Χάιζενμπεργκ, πρέπει να γνωρίζετε ότι ο Φρόιντ που αναμοχλεύει, με τη φαντασία του, το ασυνείδητο εγώ μας και ο Χάιζενμπεργκ που υποθέτει, με τη φαντασία του, την αρχή της απροσδιοριστίας είναι θετικοί επιστήμονες, πράγμα που σημαίνει ότι κανοναρχείται η φαντασία τους, γιατί έχουν ασπίδα τους την κριτική σκέψη που προκύπτει από τη λογική, για να μην χαθούν στο αχανές τίποτα; Γνωρίζετε ότι και οι δύο στηρίζονταν σε σταθερές; Ο πρώτος στα «βιωμένα σενάρια των ανθρώπων» που προκαλούν τα όνειρα και ο δεύτερος στην «αρχή του Planck»;

Εσείς αυτό το συνεκτιμήσατε;

Ο υπερρεαλισμός χωρίς ασπίδα λογικής χάνεται, αλλά είναι αλήθεια ότι και με βαριά ασπίδα λογικής ή λογική πεθαίνει.

Πού καταλήγουμε; Στην σοφή ισορροπία φαντασίας και λογικής στη ισορροπία δύο αμφι-υποβλεπόμενων αβεβαιωτήτων (η λογική υποβλέπει την φαντασία και αντίστροφα η φαντασία υποβλέπει την λογική) που και αυτό σαν συμπέρασμα είναι σουρεαλιστικό, αφού αναζητάμε την ισορροπία της ανισορροπίας (αφού στη φαντασία πρέπει να πούμε πειθάρχησε και στη λογική πρέπει να πούμε απειθάρχησε). Χωρίς καμιά σταθερά.

Ωστόσο αυτή είναι ρεαλιστική πρόταση αφού πρέπει:

Για να βελτιώσουμε τα ωφέλει από την χρήση της απείθαρχης σκέψης (της φαντασίας) πρέπει να της υποδείξουμε να μην απομακρύνεται επικίνδυνα από τα όρια της πειθαρχημένης σκέψης (της λογικής σκέψης) ή το αντίστροφο: Για να βελτιώσουμε τα ωφέλει από την χρήση της πειθαρχημένης σκέψης (της λογικής σκέψης) πρέπει να την ενθαρρύνουμε να μπαίνει στα όρια της απείθαρχης σκέψης (της φαντασίας).

Ο συνδυασμός αυτός καλλιεργεί και αξιοποιεί την ανθρώπινη σκέψη και την σκέψη των ποιητών βέβαια.

Ποιητής και αναγνώστες

Στον συμβολισμό που έχουν, λίγο ή πολύ, όλα τα ποιήματα πρέπει να αναζητούμε λογικές επαληθεύσεις τις οποίες φυσικά δεν θα τις βρουν όλοι οι αναγνώστες, αλλά αυτοί που έχουν: αφενός την αρωγή του καλού ποιητή, (καλός ποιητής είναι εκείνος που βοηθάει να τον κατανοούν όταν τον «ακροώνται» ή τον διαβάζουν) και αφετέρου την ικανότητα του καλού αναγνώστη (καλός αναγνώστης είναι εκείνος που έχει ποιητικό εγγραμματισμό, μεταγνωστική ικανότητα και λογική).

Οι καλοί αναγνώστες είναι σε πλεονεκτικότερη θέση από τον καλό ποιητή, όταν έχουν τις δύο παραπάνω αρωγές (την διαύγεια των καλού ποιητή και την ικανότητα του καλού αναγνώστη) γιατί, μπορούν να βρουν και άλλες λογικές αναλύσεις (λύσεις, ερμηνείες των ποιημάτων) ή ακόμη να μεταποιήσουν τα σύμβολα των ποιητών δίνοντάς τους βαθύτερο συμβολισμό και κάνοντας τα ποιήματα σημαντικότερα, με την ανάλυσή τους, από την γραφή του ίδιου του ποιητή. Οι αναγνώστες είναι, επίσης, σε πλεονεκτικότερη θέση από τον ποιητή γιατί, κατά την ανάγνωση του ποιήματος «συνομιλούν» ... δύο άνθρωποι, ταυτόχρονα, ο ποιητής (μέσα από το ποίημά του) και ο αναγνώστης που το διαβάζει, ενώ κατά το γράψιμό του ποιήματος ήταν... ένας, μόνο, ο ποιητής!

Το να υπερέχει ο καλός αναγνώστης του καλού ποιητή στην ανάλυση του ποιήματος είναι φυσικό, γιατί η σύνθεση του ποιήματος, που είναι μια δημιουργία, περιλαμβάνει την έμπνευση και το στοχασμό του καλού ποιητή, ενώ η ανάλυση του καλού αναγνώστη, στηρίζεται βέβαια στο ατομικό του στοχασμό, αλλά του έχει αποκαλυφθεί, επί πλέον, και ο στοχασμός του ποιητή μέσα από το ποίημά του και σε αυτό πλεονεκτεί του ποιητή ο καλός αναγνώστης.

Ορισμένοι ισχυρίζονται ότι σε μερικά, ποιήματά ο ποιητής δεν επιτρέπει στον «επιμελή» αναγνώστη να προσεγγίσει εύκολα τη σκέψη που επιχειρεί να εκφράσει.

Αυτό είναι μια αυθαίρετη άποψη, γιατί υπονοούν ότι έχει την δυνατότητα ο κάθε ποιητής να αποκρύψει την σκέψη του με το να την

περιβάλλει με απύθμενο και άφταστο στοχασμό. Αυτό μπορούμε να το ισχυριστούμε μόνο όταν αποκλείσουμε το φυσικό ενδεχόμενο, να αστόχησε ο ποιητής στην προσπάθειά του να δώσει ευστοχότερες νύξεις για να γίνει κατανοητός ή αν περιπέσουμε στην ύβρη ότι ο ποιητής είναι αλάνθαστος –αν οι ποιητές παράθεταν μια ανάλυση των ποιημάτων τους, ίσως απογοητευόμαστε. Όσοι ερμηνεύουν ποιήματα να μην ψάχνουν στα σκοτάδια για ανακάλυψη απίθανων κρυφών νοημάτων αλλά να στηρίζονται με μεγαλύτερη σιγουριά στις λογικές ενδείξεις του «αστρολάβου τους» που θα τους φανερώνει όσα νοήματα μπορεί και κατανοεί.)

Επίλογος

«Παν μέτρον άριστον» Η τεχνική, γενικά, όποια και αν είναι: ρομαντισμός, παρνασσιζμός, συμβολισμός απαιτεί τεχνίτες. Μόνο οι τεχνίτες, αυτοί οι δεξιότεχνες του είδους, μπορούν να αποδώσουν αριστουργήματα, όποια τεχνική και αν ακολουθούν.

Αριστουργήματα που θα αντέξουν στο χρόνο και δεν θα επιβάλλονται από τις εκάστοτε συγκυρίες, όπως επέβαλαν οι καθαρευουσιάνικες συγκυρίες, τον προ-προηγούμενο αιώνα, τον Παράσχο, ή όπως επέβαλαν ή αδίκησαν άλλες συγκυρίες, εθνικές και διεθνείς, άλλους ποιητές μας –δοξάστηκαν καθ' υπερβολή ή αγνοήθηκαν.

Οι ποιητές είναι δάσκαλοι που διδάσκουν και πρέπει να διαθέτουν τέχνη και τεχνική. Η τέχνη απαιτεί στοχασμό και οίστρο, η τεχνική γνώση των στιχουργικών κανόνων.

Αν θέλουν να είναι δημιουργοί τέχνης απλά οι ποιητές και όχι δάσκαλοι, ας είναι. Στην πολιτεία της τέχνης, λέει ο Καβάφης «στο πρώτο σκαλί», δεν πολιτογραφούνε εύκολα πολίτες.

Αν έχει δίκαιο ο Καβάφης θα δείξει ο χρόνος πόσοι από τους ποιητές μας θα χάσουν τα ένδοξα διαβατήριά τους.

Η τέχνη του στίχου

Στιχουργική είναι η τεχνοτροπία που εξετάζει και διδάσκει τους κανόνες με βάση τους οποίους γίνονται οι στίχοι.

Είδη του μέτρου

Το μέτρο καθορίζεται από τον τρόπο που τονίζονται οι συλλαβές του στίχου.

Μπορεί να τονίζονται μόνο μια, ανά δύο ή ανά τρεις συλλαβές μαζί. Η τονισμένη λέγεται μακρά και συμβολίζεται με παύλα (-) και η άτονη ή οι άτονες λέγονται βραχεία ή βραχείες και συμβολίζεται με ύψιλον (υ).

Το **Ιαμβικό μέτρο** είναι δισύλλαβο και τονίζεται στη δεύτερη συλλαβή.

π.χ.: τα-τά, τα-τά, τα-τά, τα-τά (υ/-υ/-υ/-υ)

Όπως στο ποίημα: Αρχή -μηλιά -κι αρχή- χρονιά- κι αρχή -καλός -μας χρό-νος.

Το **Τροχαιϊκό μέτρο** είναι δισύλλαβο και τονίζεται στην πρώτη συλλαβή.

π.χ.: τά-τα, τά-τα, τά-τα, τά-τα, τά-τα. (-υ/-υ/-υ/-υ)

Όπως στο ποίημα: Σε γνω-ρίζω α-πό την -κόψη- του σπα-θιού την-τρομε-ρή.

Το **Δακτυλικό μέτρο** είναι τρισύλλαβο και τονίζεται στην πρώτη συλλαβή.

π.χ.: τά-τα-τα τά-τα-τα τά-τα-τα τά-τα-τα (-υυ/-υυ/-υυ/-υυ)

Όπως στο ποίημα :Τ' άλογο- τ' άλογο- Ομέρ Βρυ-ώνη.

Το **Αμφιβραχικό μέτρο** είναι τρισύλλαβο και τονίζεται στη δεύτερη συλλαβή.

π.χ.: τα-τά-τα τα-τά-τα τα-τά-τα τα-τά-τα (υ-υ/ υ-υ/ υ-υ/ υ-υ)

Όπως στο ποίημα: Να ζήσεις- Μαρία- και χρόνια -πολλά μεγάλη- να γίνεις - με άσπρα- μαλλιά κ.λ.π.

Το *Αναπαιστικό μέτρο* είναι τρισύλλαβο και τονίζεται στην τρίτη συλλαβή.

π.χ.: τα-τα-τά τα-τα-τά τα-τα-τά τα-τα-τά (υυ-/υυ-/υυ-/υυ-)

Όπως στο ποίημα: Στων Ψαρών - την ολό-μαυρη ρά-χη.

Ελεύθερος στίχος

Μερικοί ποιητές δεν διατηρούν τον ίδιο αριθμό συλλαβών σε κάθε στίχο, ούτε τον ίδιο αριθμό στίχων σε κάθε στροφή, ούτε το μέτρο.

Ο στίχος αυτός που δεν έχει μέτρο λέγεται ελεύθερος στίχος.

Στον ελεύθερο στίχο η αξία του ποιήματος βρίσκεται στο βαθύ νόημα του.

Ο ελεύθερος στίχος, όμως, καταργώντας τους στιχουργικούς κανόνες, αφήνει περιθώρια παρερμηνειών, επιτρέποντας σε ανθρώπους που δεν έχουν ταλέντο, και προπάντων λογοτεχνικό στοχασμό, να εμφανίζονται σαν ποιητές και να γράφουν ασυναρτησίες. Ωστόσο έχουν γραφτεί μερικά αριστουργήματα στον ελεύθερο στίχο, όπως θα δούμε στη συλλογή μας, από ποιητές υψηλού στοχασμού.